

Het kan wél

Juist in Zoetermeer!

Concept-verkiezingsprogramma

1. Voorwoord

Deze verkiezingen markeren een nieuw en hoopvol moment. Een nieuwe generatie staat op. Dat biedt de kans om te zoeken naar wat ons bindt en hoe we samen de opgaven van Nederland kunnen aanpakken. Waarbij we kijken wat er nu nodig is, maar ook wat de generaties na ons nodig hebben. Het biedt de kans om niet alleen te schreeuwen, maar ook te luisteren. Juist ook naar de mensen met een zachte stem, de mensen die niet altijd gehoord worden.

Dit programma bevat onze plannen om Zoetermeer schoner, slimmer en sterker te maken. Wij willen doorbouwen aan een groene toekomst, in een klimaatneutrale samenleving. Want wij zijn de eerste generatie die de gevolgen van klimaatverandering merkt, en de laatste generatie die er iets aan kan doen.

Dit is het moment voor nieuwe energie voor het klimaat. Voor een samenleving waarin iedereen betaalbaar kan wonen in een goed geïsoleerd huis, in een schone omgeving met zorg voor onze natuur. Dit is het moment voor nieuwe energie voor het onderwijs. Voor ons begint en eindigt alles bij het beste onderwijs voor ieder kind en een leven lang leren voor iedereen. Want goed onderwijs geeft je de vrijheid om jezelf te leren kennen én reikt je de vaardigheden aan om de toekomst aan te kunnen. En dit is het moment voor nieuwe energie voor de economie, waarin hard werken wordt beloond, we onze welvaart eerlijk delen en we samenwerken aan goede zorg voor iedereen.

U kunt ervan op aan dat D66 altijd pal zal staan voor de democratische rechtsstaat en onze individuele vrijheden. Wij blijven opstaan tegen racisme en discriminatie en vechten ervoor dat je je leven kunt invullen zoals je dat zelf wilt. Wie je ook bent, waar je ook vandaan komt. In een stad waar de overheid de mensen vertrouwt, in plaats van wantrouwt. Met onze plannen willen wij de toekomst beter maken dan vandaag.

Dat lukt alleen als we het samen doen. Doet u mee?

Rob Jetten

Het kan wél in Zoetermeer

Soms lijkt het alsof alles vastzit. Alsof problemen te groot zijn en oplossingen te ver weg. Maar ik geloof dat het anders kan. Sterker nog: het kan wél, als we durven te doen.

Ik geloof in een Zoetermeer waar iedereen een betaalbaar huis kan vinden, in buurten die groen en leefbaar zijn, waar je elkaar nog groet op straat.

Ik geloof in een stad die de toekomst niet afwacht, maar zelf vormgeeft, met zonnepanelen op daken, bomen in de straat en energie die we samen besparen.

Ik geloof in onderwijs dat deuren opent, waar elk kind, van peuter tot student, de kans krijgt om te groeien en zijn of haar plek te vinden.

En ik geloof in een samenleving waar we omkijken naar elkaar, met zorg dichtbij, ruimte voor cultuur en sport, en een stad waarin iedereen zich veilig voelt.

Dat is de energie waar D66 Zoetermeer voor staat.

Een stad die gelooft in kansen.

Een stad die vooruit wil.

♥ Het kan wél.

Esmael Zamani, Lijsttrekker D66 Zoetermeer

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	2
1.	Wonen, wonen, wonen	9
	Onze inzet:	9
	1 Sneller bouwen met behoud van kwaliteit	9
	2 Eerlijke kansen voor starters	9
	3 Studentenwoningen in de Entree	9
	4 Evenwichtige wijken voor elke levensfase	9
	5 Woonvisie 2040: regie op de toekomst	10
1.1	Prettig en betaalbaar wonen	10
1.2	Procedures versnellen met artikel 5	11
1.3	Sterkere positie voor starters	11
1.4	Studentenwoningen in de Entree	11
1.5	Een goede verdeling van woningtypen in de wijken	12
1.6	Visie Wonen 2040	12
1.7	Bestaande wijken verdienen aandacht	13
1.8	Ruimte voor rust en ontmoeting	14
1.9	Bewoners meenemen naar morgen	14
2.	Onderwijs	16
	Onze inzet:	16
	1 Een sterke start voor ieder kind	16
	2 Onderwijs dat niemand laat vallen	17
	3 Zoetermeer als studenten- en kennisstad	17
	4 Leren in een gezonde en groene omgeving	17
2.1	Een doorgaande lijn voor ieder kind	17
2.2	Schooluitval en Passend Onderwijs	18
2.3	Niemand op achterstand	18
2.4	Bouwen aan een Studentenstad	19
2.5	Zoetermeer als ICT-stad	20
2.6	Een gezonde en groene leeromgeving	20
2.7	Aansluiting Onderwijs en Arbeidsmarkt	21
3.	Economie, ondernemerschap en arbeidsparticipatie	22

Onze inzet:	22
1 Ruimte voor ondernemers	22
2 Werk voor iedereen	22
3 Levendige winkelgebieden	22
4 Dorpsstraat en Stadshart als kloppend hart	22
3.1 Ruimte voor Ondernemers	23
3.2 Werkgelegenheid: kansen voor Iedereen	23
3.3 Detailhandel	24
3.4 De Dorpsstraat en het Stadshart	24
4. Samen leven en elkaar ondersteunen	25
Onze inzet:	25
1 Jeugdzorg die werkt	25
2 Ouderenzorg met aandacht	25
3 Sterke wijken, zorg dichtbij	25
4 Gezond leven en preventie	25
5 Diversiteit en inclusie	25
4.1 Jeugdzorg	26
4.2 Ouderenzorg	27
4.3 Wijkgericht werken	28
4.4 Preventie	28
4.5 Diversiteit en Inclusie	29
5. Duurzaamheid, natuur, groen en biodiversiteit	32
Onze inzet:	32
1 Energie die iedereen vooruithelpt	32
2 Groen in elke wijk	32
3 Een circulaire stad	33
4 Zoetermeer klaar voor het klimaat	33
5.1 Groen in de Stad	33
5.2 Water en groen als één netwerk	34
5.3 Energiebesparing en verduurzaming	34
5.4 Circulaire Economie	35

6.	Afval: eerlijk, slim en samen	37
	Onze inzet:	37
	1 Afvalbeleid met inwoners	37
	2 Geen verplichte derde bak	37
	3 Minder dwang, meer bewustwording	37
	4 Oog voor gezinnen	37
	5 Ondergrondse containers behouden	37
	6 Minder afval op straat	37
	7 Toekomstbestendig afvalbrengdepot	38
6.1	Zoetermeer verdient een afvalbeleid dat werkt	38
6.2	Geen verplichting voor een derde bak	38
6.3	Afval scheiden door bewustwording	38
6.4	Oog voor gezinnen	39
6.5	Behoud en verbetering van ondergrondse containers	39
6.6	Voorkom afval op straat	39
6.7	Een toekomstbestendig zelfbrengdepot	40
6.8	D66 Zoetermeer kiest voor vertrouwen	40
7.	Cultuur, sport en evenementen	41
	Onze inzet:	41
	1 Sterke cultuurbasis	41
	2 Ruimte voor makers	41
	3 Nationaal Videogame Museum als motor	41
	4 Sport en bewegen voor iedereen	41
	5 Evenementen in elke wijk	41
	6 Herdenken en vieren	42
	7 Water en recreatie	42
7.1	Sterke cultuur, sterke stad	42
7.2	Samen maken we cultuur	44
7.3	Sport als basis voor gezondheid en ontmoeting	45
7.4	Recreatie en verenigingen	46
7.5	Evenementen en een levendige stad	47

8.	Mobiliteit en Verkeer	49
	Onze inzet:	49
	1 Veilig en rustig verkeer in de wijken	49
	2 Zoetermeer als fietsstad van de regio	49
	3 Sterk en toekomstgericht openbaar vervoer	49
	4 Bruisende nachtleven in Zoetermeer	49
	5 Ruimte voor de auto, waar dat nodig is	49
	6 Duurzaam en toekomstbestendig vervoer	50
8.1	Vooruitgaan in veiligheid	50
8.2	Zoetermeer als fietsstad van de regio	51
8.3	Duurzame mobiliteit	51
8.4	Ook in de nacht bereikbaar	52
8.5	Verbinding met de regio	53
9.	Veiligheid die je voelt	54
	Onze inzet:	55
	1 Een stad waar de straat weer van mensen is	55
	2 Vertrouwen vóór handhaving	55
	3 Sterk tegen ondermijning, weerbaar in de digitale wereld	55
	4 Veiligheid en vrijheid voor vrouwen	55
	5 Een veilige en feestelijke jaarwisseling	56
9.1	Een stad waar de straat weer van mensen is	56
9.2	Vertrouwen vóór handhaving	56
9.3	Sterk tegen ondermijning, weerbaar in de digitale wereld	57
9.4	Een stad waar vrouwen veilig over straat kunnen	57
9.5	Vier een veilige jaarwisseling	58
10.	Een dienstbare gemeente	58
	Onze inzet:	59
	1 Dienstverlening die inwoners verder helpt	59
	2 Iedereen doet mee, juist als het niet vanzelf gaat	59
	3 Inwoners die meedenken en meedoen	59
	4 Ruimte geven aan doeners	59

5	De gemeente zijn we met elkaar	59
10.1	Dienstverlening die inwoners verder helpt	60
10.2	Iedereen doet mee, juist als het niet vanzelf gaat	60
10.3	Inwoners die meedenken en meedoen	61
10.4	Ruimte geven aan doeners	62
10.5	De gemeente zijn we met elkaar	62
11.	Financiën	63
	Onze inzet:	63
1	Realistisch begroten met vertrouwen	63
2	Investeren in wat werkt	63
3	Ruimte om vooruit te denken	63
4	Waar D66 voor kiest	63
5	Waar we op willen besparen	64
11.1	Realistisch begroten met vertrouwen	64
11.2	Investeren in wat werkt	64
11.3	Ruimte om vooruit te denken	64
11.4	Waar D66 voor kiest	65
11.5	Waar we op willen besparen	65
11.6	Vooruitkijken en volhouden	65
12.	Verantwoording	66

1. Wonen, wonen, wonen

Zoetermeer groeit en dat is goed nieuws, maar groei mag nooit ten koste gaan van leefbaarheid, groen of betaalbaarheid.

Wonen is meer dan een dak boven je hoofd, het is de basis voor een goed leven. Toch kunnen steeds meer Zoetermeesters geen woning vinden. Jongeren blijven hangen in hun ouderlijk huis, starters komen niet aan bod en ouderen die kleiner willen wonen vinden geen passende plek. D66 zegt dat dit anders moet. We bouwen voor mensen die hier hun toekomst willen opbouwen. Met betaalbare woningen, gemengde wijken en ruimte voor groen, ontmoeting en rust.

We bouwen niet de stad vol, maar bouwen waar dat logisch is, bij de RandstadRail en in het Stadshart, zodat mensen dichtbij werk, voorzieningen en openbaar vervoer kunnen wonen.

Tegelijk investeren we in bestaande buurten, in veiligheid, saamhorigheid en kwaliteit van leven. Want Zoetermeer verdient buurten die leven, niet wijken die verouderen. Groei is voor ons ook een kans. Een kans om de stad eerlijker, groener en menselijker te maken. De stad van morgen bouwen we vandaag, samen met de mensen die er wonen.

Onze inzet:

1 Sneller bouwen met behoud van kwaliteit

- We gebruiken de wet om procedures te versnellen waar dat verantwoord kan
- We bouwen sneller, maar altijd met oog voor leefbaarheid en groen.
- We zorgen dat betaalbare woningen voorrang krijgen bij versnelde projecten
- We bouwen niet de stad vol, maar houden oog voor Zoetermeer als woonstad

2 Eerlijke kansen voor starters

- We helpen jonge Zoetermeesters met een starterslening en voorrang bij toewijzing
- We maken afspraken met ontwikkelaars over betaalbare koop- en huurwoningen
- We zorgen dat jongeren hier kunnen blijven wonen, dicht bij werk en voorzieningen

3 Studentenwoningen in de Entree

- We realiseren betaalbare studenten- en jongerenwoningen bij Station Entree
- We zorgen voor levendigheid met goede voorzieningen en een veilige omgeving
- We maken de Entree tot een plek waar nieuw talent wortel kan schieten in de stad

4 Evenwichtige wijken voor elke levensfase

- We zorgen voor een gezonde mix van sociale huur, middenhuur en koopwoningen
- We bouwen woonvormen waar jong en oud samenleven en elkaar versterken
- We behouden de menselijke maat in elke wijk, betaalbaar, groen en verbonden

5 Woonvisie 2040: regie op de toekomst

- We stellen een duidelijke koers vast voor groei, verdichting en duurzaamheid
- We bouwen niet alleen meer, maar beter en met ruimte voor groen en ontmoeting
- We houden zelf de regie over hoe Zoetermeer groeit, leeft en ademt

1.1 Prettig en betaalbaar wonen

In Zoetermeer zoeken te veel mensen naar een plek die er niet is. D66 wil de woningbouw daarom vlot trekken, met woningen die passen bij het leven van mensen. Niet alleen stenen stapelen, maar buurten maken waar je langer wilt blijven.

Zoetermeer vergrijsst, en te veel jongeren trekken weg omdat ze hier geen woning kunnen vinden. Voor jongeren en starters zetten we extra in op betaalbare woningen op de plekken waar zij het meest van profiteren: in het Stadshart en rondom de haltes van de RandstadRail.

Daarom willen we dat minstens 30 procent van de nieuwbouw binnen 500 meter van een RandstadRail-halte bestaat uit compacte, betaalbare appartementen in de sociale huur en middenhuur. Daarmee maken we het mogelijk dat jonge Zoetermeerders hier hun toekomst kunnen opbouwen, dichtbij voorzieningen, dichtbij het OV, en dichtbij hun stad.

Om de doorstroming te stimuleren, realiseren we betaalbare woningen voor senioren in wooncomplexen waar men samen oud kan worden. Dit kan zijn in een gezamenlijke woonvorm zoals een knarrenhofje, maar ook in een appartementencomplex zoals in Palenstein gerealiseerd.

Er wordt nu nog te weinig betaalbaar gebouwd in Zoetermeer, terwijl hier wel behoefte aan is. In de Entree hebben we gezien dat vastgoedontwikkelaars en grondspeculanten kunnen zorgen voor vertraging. Wonen is een recht, er is een crisis gaande. Om voldoende betaalbare woningen te realiseren en het tempo erin te houden, staan we actief grondbeleid door de gemeente voor. Ook kijken we naar instrumenten zoals een leegstandsheffing, een vereveningsfonds en het ombouwen van langdurig leegstaande winkelpanden.

Met meer betaalbare huizen zorgen we dat mensen makkelijker kunnen doorstromen vanuit de sociale huur. Het is dan ook redelijk dat wie meer verdient of meer vermogen heeft en in een sociale huurwoning woont, een huur gaat betalen die past bij de markt.

1.2 Procedures versnellen met artikel 5

De woningnood vraagt om tempo. D66 wil dat Zoetermeer sneller kan schakelen bij nieuwe bouwprojecten door gebruik te maken van de mogelijkheden van artikel 5 in de Omgevingswet. Dat betekent minder tijdverlies aan dubbele procedures en snellere besluitvorming bij projecten die bijdragen aan betaalbaarheid en leefbaarheid.

D66 wil de bouwregels eenvoudiger maken bij verbouwingen en herontwikkelingen, zodat bewoners en ondernemers sneller kunnen handelen en goede plannen niet vastlopen in onnodige regels.

We zetten dit middel zorgvuldig in, alleen bij plannen die echt passen in onze visie op de stad. Zo houden we de kwaliteit van de leefomgeving hoog, maar zorgen we dat mensen niet jarenlang hoeven te wachten op een woning. Sneller bouwen mag nooit slordiger bouwen betekenen, wél slimmer en mensgerichter.

1.3 Sterkere positie voor starters

Starters verdienen een eerlijke kans op de woningmarkt. Jonge Zoetermeesters lopen vast op de sociale huurmarkt en zijn kansloos op de koopmarkt. Hierdoor vertrekken ze uit de stad of stellen ze belangrijke beslissingen uit, zoals uit huis gaan, samenwonen of kinderen krijgen. Te vaak verliezen jonge Zoetermeesters het van beleggers of hoge inkomenseisen. D66 wil dat de gemeente actief beleid voert om koopstarters te helpen, bijvoorbeeld met een starterslening of voorrang bij toewijzing van nieuwbouwwoningen. Ook starters op de huurmarkt geven we een eerlijke kans op een woning.

Allereerst pleiten we voor een eerlijk toewijzingsstelsel dat ook voor jongeren werkt. Het huidige toewijzingssysteem doet dat niet: zelfs wanneer jongeren vanaf hun 18e staan ingeschreven, hebben ze als mid-twintiger nog steeds te weinig punten om aan een woning te komen door de ellendig lange wachttijden. Wanneer ze eindelijk voldoende punten hebben gespaard, verdienen ze vaak net te veel om nog recht te hebben op een sociale huurwoning.

We willen afspraken met ontwikkelaars en woningcorporaties over betaalbare koopwoningen in de middenklasse en voldoende middenhuur, zodat jongeren niet worden weggeduwd naar andere steden. Ook zetten we in op meer woningen die worden verhuurd met een jongerencontract. Wie in Zoetermeer opgroeit, moet er ook kunnen blijven wonen.

1.4 Studentenwoningen in de Entree

De Entree is hét gebied waar we ruimte zien voor studenten en jong werkenden. D66 wil dat er in deze nieuwe stadswijk een substantieel aantal compacte, betaalbare studentenwoningen komt, met goede voorzieningen en een levendige omgeving.

Wonen bij het station, dicht bij RandstadRail en onderwijsinstellingen, maakt de Entree tot een logische plek voor jongeren. Zo geven we nieuw talent een plek in de stad en zorgen we voor levendigheid en economische groei.

1.5 Een goede verdeling van woningtypen in de wijken

Zoetermeer moet een stad zijn waar mensen in elke levensfase kunnen wonen. D66 wil een evenwichtige verdeling van woningtypen in alle wijken: sociale huur, middenhuur, koop en woonvormen voor ouderen. Zo blijven buurten gemengd en leefbaar.

We stimuleren projecten waarin verschillende doelgroepen samenleven en elkaar ontmoeten. Geen wijken voor alleen jongeren of alleen senioren, maar buurten waar generaties elkaar versterken.

1.6 Visie Wonen 2040

Zoetermeer groeit, en dat is een kans om onze stad sterker, groener en leefbaarder te maken. D66 wil dat we verder kijken dan de volgende bouwlocatie. We bouwen niet alleen meer, maar beter. Met ruimte voor rust, ontmoeting en groen. Met oog voor mensen, niet alleen voor stenen.

In onze visie op Wonen 2040 staat de kwaliteit van leven centraal. Dat betekent verdichting waar het logisch is, vooral bij de stations en de haltes van de RandstadRail. Daar komen wonen, werken en reizen op een natuurlijke manier samen. Door slimmer te bouwen op plekken die al goed bereikbaar zijn, beschermen we het open groen in en om de stad en maken we het makkelijker om te kiezen voor de fiets of het openbaar vervoer.

D66 Zoetermeer vindt dat circulair bouwen waar mogelijk de norm moet worden. Circulair bouwen vermindert afval, verlaagt de CO₂-uitstoot en zorgt ervoor dat materialen opnieuw gebruikt kunnen worden. Wanneer de gemeente zelf bouwt op eigen grond, moeten we hoge duurzaamheids- en circulariteitseisen stellen en zo het goede voorbeeld geven. Tegelijkertijd willen we bouwprojecten van andere partijen vooral stimuleren en ondersteunen in plaats van belasten met extra regels. Zo verlagen we de regeldruk en versnellen we de bouw, terwijl we de

beweging richting circulair bouwen toch krachtig blijven aanjagen. D66 Zoetermeer constateert dat traditionele parkeernormen regelmatig een groot obstakel vormen bij de ontwikkeling van nieuwbouwprojecten, omdat deze normen vaak niet meer aansluiten bij de mobiliteit van de toekomst. Daarom wil D66 dat Zoetermeer innovatief en flexibel kijkt naar wat wél kan. Door deelmobiliteit te integreren in nieuwe woonprojecten, zoals deelauto's in parkeergarages en deelfietsen of deelscooters in stallingen, kan de parkeerdruk worden verlaagd zonder de bereikbaarheid te schaden. In andere steden is deze aanpak al succesvol. D66 wil dat Zoetermeer aansluit bij deze moderne oplossingen, zodat woningbouw niet onnodig wordt vertraagd of geblokkeerd.

Verdichting is voor D66 geen doel op zich, maar een kans om betaalbaar wonen te combineren met duurzaamheid en bereikbaarheid. We zorgen dat nieuwe buurten lucht en licht houden, met ruimte voor bomen, water en plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

We willen dat Zoetermeer groeit met behoud van wat de stad zo bijzonder maakt: overzichtelijke wijken, korte lijnen, een menselijke maat. Daarom sturen we als gemeente actief op kwaliteit. We houden de regie over hoe Zoetermeer leeft, groeit en ademt, zodat de stad van morgen nog steeds de stad is waar mensen zich thuis voelen.

1.7 Bestaande wijken verdienen aandacht

De stad groeit, maar niet overal in hetzelfde tempo. In delen van Meerzicht is de buitenruimte versleten. In Buytenwegh zien we achterstallig onderhoud, terwijl bewoners al jaren aan de bel trekken. En in Seghwaert raken ontmoetingsplekken hun functie kwijt.

D66 wil dat we de blik niet alleen richten op nieuwe wijken, maar juist ook op de plekken waar de stad al lang leeft. Waar mensen geworteld zijn, maar zien dat hun buurt achterblijft. Daar ligt de kans om te vernieuwen met respect voor wat er al is. We maken werk van het opknappen, vergroenen, verbeteren en opnieuw vormgeven van buurten die het nu te vaak zelf moeten uitzoeken.

Transformatie staat daarbij centraal. Leegstaande kantoren en verouderde panden kunnen we met slimme verbouwing of herbestemming nieuw leven inblazen. Waar mogelijk kiezen we voor splitsen en hergebruik van bestaande gebouwen, zodat meer mensen een betaalbare woning vinden in het groen zonder dat er onnodig gesloopt wordt. Sloop wordt de uitzondering, hergebruik de regel. Zo behouden we de structuur en het karakter van buurten, terwijl we ruimte maken voor nieuwe vormen van wonen.

Niet alleen bestrating en bankjes, maar ook sociale samenhang, veiligheid en voorzieningen horen bij die aanpak. We geven buurten een toekomst die past bij de mensen die er wonen, en

betrekken hen actief bij de keuzes die worden gemaakt. Want wie ergens al jarenlang woont, weet precies wat er nodig is.

Zoetermeer vangt tijdelijk vluchtelingen op. De vraag is hoe deze opvang op een humane en georganiseerde manier kan worden vormgegeven, zowel op korte als lange termijn, zodanig dat het past bij de draagkracht van de stad en de druk op voorzieningen beheersbaar blijft.

1.8 Ruimte voor rust en ontmoeting

In een stad waar steeds meer mensen samenleven, wordt groen steeds belangrijker. Wonen tussen vier muren is iets anders dan écht goed kunnen leven. Groen en bomen bieden ontspanning, verbeteren de gezondheid en zorgen voor een prettige, leefbare woonstad.

D66 wil dat elke straat, elk plein en elk park een plek wordt waar mensen willen zijn. Pleinen waar kinderen vrij kunnen spelen, straathoeken die bloeien en parken die uitnodigen om te wandelen, sporten of gewoon te ontspannen. Bij nieuwbouw betekent dat: ruimte vrijhouden voor bomen, water, hagen en lucht.

Bij woningbouw passen we waar het kan de 3-30-300 regel toe: minstens drie bomen zichtbaar vanuit je huis, 30% groen in de wijk en binnen 300 meter altijd een park bereikbaar. Zo bouwen we geen stapel stenen, maar gezonde, klimaatbestendige en levendige buurten. Groen bouwen is voor D66 net zo vanzelfsprekend als huizen bouwen.

D66 zet in op het transformeren van verouderde parken en versteende buurten naar groene, leefbare plekken. Niet alleen om het mooier te maken, maar vooral om een gezonde leefomgeving te creëren: schaduw en verkoeling in hete zomers, wateropvang bij hevige regenval en een klimaatbestendige stad voor iedereen. Wij betrekken bewoners actief bij het ontwerp en beheer, zodat de nieuwe groene plekken passen bij de wensen van de buurt en bijdragen aan sociale samenhang, speelruimte en ontspanning.

We verbinden groene plekken tot een netwerk waar je kunt dwalen, spelen en ontmoeten. We geven bewoners de ruimte om mee te denken en mee te doen. Zo krijgt elke wijk een hart dat klopt en ademt.

1.9 Bewoners meenemen naar morgen

Een leefbare stad ontstaat in gesprek met de mensen die er wonen. D66 wil dat participatie minder complex wordt en al in een vroeg stadium plaatsvindt, zodat initiatiefnemers en bewoners samen de contouren van een plan kunnen vormgeven.

We bouwen aan een stad die groeit, maar niet ten koste van de herkenbaarheid, groen en het karakter van Zoetermeer. De H-structuren, de Aziëweg, Amerikaweg, Europaweg en Afrikaweg vormen het ruimtelijke hart van onze stad. D66 wil deze lijnen behouden en versterken als ruggengraat van de stad, met ruimte voor bomen, fietsers en veilige oversteekplaatsen. Ze verbinden wijken en mensen, en verdienen daarom zorgvuldige aandacht bij elke stedelijke ontwikkeling.

Ook bij hoogbouw rond de Entree kiezen we voor kwaliteit boven kwantiteit. Nieuwe gebouwen moeten passen in de omgeving, met aandacht voor zonlicht, lucht, uitzicht en leefbaarheid. Hoogbouw krijgt een menselijke maat: aantrekkelijk op straatniveau, uitnodigend en groen.

Een groene inrichting hoort daar vanzelfsprekend bij. Groen is het beginpunt van elk plan. We zorgen dat elk nieuw project bijdraagt aan een prettige, gezonde leefomgeving, met ruimte voor bomen, water en ontmoeting.

Ontwikkelaars maken vooraf duidelijke afspraken over hoe en wanneer bewoners worden betrokken, inclusief terugkoppeling op hun inbreng. Zo krijgt participatie echte betekenis: bewoners en lokale organisaties denken mee, zien hun ideeën terug in de plannen en ervaren dat hun stem verschil maakt.

Zoetermeer groeit, maar altijd samen met de mensen die er wonen. Want een stad bouwen doe je niet alleen met stenen, maar met vertrouwen.

1.10 Bleizo West

Bleizo West is één van de meest bepalende gebiedsontwikkelingen in onze regio. Zoetermeer en Lansingerland hebben de afgelopen jaren samen aanzienlijke investeringen gedaan om dit gebied van de grond te krijgen. D66 Zoetermeer vindt het vanzelfsprekend dat onze stad daarvoor ook een duidelijke stem en positie krijgt in de verdere ontwikkeling. D66 ziet Bleizo West als een unieke kans om een groene, duurzame en toekomstbestendige stadswijk te bouwen, waar innovatie, slimme mobiliteit en hoogwaardige leefkwaliteit centraal staan. De ligging naast station Lansingerland-Zoetermeer biedt uitstekende OV-verbindingen, die nog verder moeten worden versterkt. Bleizo West moet een kennisgebied van regionale betekenis worden. Daarom wil D66 dat er ruimte komt voor studentenwoningen voor studenten van het Dutch Innovation Factory (DIF) in Zoetermeer.

Tegelijkertijd moet het gebied een logische verbinding vormen met het 'Home of Horti Science' in Lansingerland. Door experts, ondernemers, onderzoekers en studenten uit beide gemeenten bij elkaar te brengen ontstaat een dynamisch, innovatief ecosysteem dat beide steden versterkt.

D66 Zoetermeer vindt het daarnaast niet meer dan logisch dat Zoetermeerse woningzoekenden ook toegang krijgen tot woningen in Bleizo West. De gemeente Zoetermeer heeft immers substantieel bijgedragen aan de realisatie van dit gebied. Daarom wil D66 dat niet alleen de woningcorporaties uit Lansingerland, maar óók die uit Zoetermeer betrokken worden bij de planvorming en toewijzing. Het nieuw te vormen college moet samen met Lansingerland, WoningNet Haaglanden en Woonnet Rijnmond afspraken maken over een werkbare oplossing voor de verschillende toewijzingssystemen. Zo zorgen we dat Zoetermeerders niet buitenspel komen te staan in een gebied waar hun gemeente volop in investeert.

2. Onderwijs

Goed onderwijs is de motor van vrijheid. In Zoetermeer moet ieder kind de kans krijgen om zijn of haar talent te ontdekken, of je nu opgroeit in Palenstein of Oosterheem. Onderwijs is meer dan lessen en cijfers, het is de basis waarop onze stad groeit. Daarom wil D66 samen met scholen, ouders en ondernemers bouwen aan kansen voor alle kinderen en jongeren. Van peuter tot professional, want wie leert groeit en wie groeit helpt ook Zoetermeer vooruit.

Onze inzet:

- 1 Een sterke start voor ieder kind

- Meer Integrale Kindcentra (IKC's) met opvang, onderwijs én wijkactiviteiten.
- Extra steun voor kinderen in armoede via het Jeugdeducatiefonds.
- Meer plekken voor Vroeg- en Voorschoolse Educatie en zomerscholen.

2 Onderwijs dat niemand laat vallen

- Elk kind een plek op school: geen thuiszitters.
- Scholen, jeugdzorg en gemeente werken samen aan passend onderwijs.
- Meer aandacht voor taal, digitale vaardigheden en laaggeletterdheid.

3 Zoetermeer als studenten- en kennisstad

- Meer studentenwoningen en opleidingen in de stad.
- Studenten actief betrekken bij digitale innovatie en duurzaamheid.
- Jaarlijkse hackathons en stages bij de Dutch Innovation Factory.

4 Leren in een gezonde en groene omgeving

- Meer speelplekken en groene buurtspeeltuinen, zodat kinderen veilig buiten kunnen spelen.
- Straten weer teruggeven aan spelende kinderen, met autoluwe speelstraten en veilige routes.
- Duurzame schoolgebouwen met zonnepanelen en groene pleinen.
- Veilige 15 km/u-zones rond scholen.
- Meer aandacht voor beweging, milieu en gezondheid op school.

2.1 Een doorgaande lijn voor ieder kind

D66 Zoetermeer blijft zich inzetten voor de verdere ontwikkeling van Integrale Kindcentra (IKC's). We streven ernaar om zoveel mogelijk basisscholen te laten uitgroeien tot volwaardige IKC's, zodat nog meer kinderen toegang krijgen tot een breed scala aan activiteiten en een doorgaande lijn van opvang, onderwijs en vrije tijd ervaren.

Wij zullen actief de samenwerking tussen scholen en kinderopvangorganisaties stimuleren en benodigde huisvesting faciliteren om deze ambitie te realiseren. Ook willen we stimuleren dat de gebouwen van de IKC's waar mogelijk ook in de avonden en weekenden voor wijkactiviteiten beschikbaar komen.

D66 staat voor kansengelijkheid. Kinderen die het thuis niet breed hebben, willen we dezelfde ontwikkelingskansen geven als leeftijdsgenootjes. Daarom wil D66 een rijke schooldag: een initiatief om kansengelijkheid te bevorderen door leerlingen naast het reguliere onderwijs ook

deel te laten nemen aan een breed scala aan buitenschoolse activiteiten, zoals sport, cultuur en creatieve workshops.

Via het Jeugdeducatiefonds (JEF) kunnen basisscholen een aanvraag indienen voor bijvoorbeeld een bril, een boek of een fiets. Ook een bezoek aan het theater of een museum maakt het JEF mogelijk. D66 wil dat Zoetermeer zich aansluit bij dit fonds. Naast het Jeugdeducatiefonds wil D66 ook de samenwerking met Stichting Leergeld en de ZoetermeerPas versterken, zodat alle kinderen, ongeacht het inkomen van hun ouders, kunnen meedoen aan onderwijs, sport en cultuur. Een rijke schooldag begint natuurlijk met een volle maag. D66 vindt dat we niet mogen toelaten dat kinderen met een lege maag naar school gaan. Daarom brengen we het schoolontbijt terug. We inventariseren welke scholen hier behoefte aan hebben en zorgen dat geen enkel Zoetermeers kind met honger op school zit.

Tegelijkertijd maken we mogelijk dat in ieder geval tien Zoetermeerse basisscholen via het JEF ondersteuning kunnen bieden aan kinderen die dit nodig hebben.

2.2 Schooluitval en Passend Onderwijs

Elk kind in Zoetermeer verdient passend onderwijs en een plek in de schoolbanken. D66 Zoetermeer blijft zich onverminderd inzetten om schooluitval te voorkomen en ervoor te zorgen dat geen enkele leerling thuiszit. De aanbevelingen uit het geëvalueerde onderzoek naar zorgteams zullen we verder implementeren via een concreet actieplan voor de scholen voor voortgezet onderwijs.

D66 wil de succesvolle mbo-trajecten van Piëzo en mboRijnland voortzetten en uitbreiden. Deze opleidingen geven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder statushouders en Oekraïense inwoners, de kans om met een startkwalificatie duurzaam aan het werk te gaan.

We intensiveren de aanpak 'Aanwezigheid en welbevinden' en zetten de voorbereidingen voor het regionale programma 'voorkomen schoolverlaten' voort, in nauwe samenwerking met jeugdhulporganisaties, de aanpak jeugdwerkloosheid en het domein zorg en veiligheid. Het project 'Mbo als werkplaats' zal verder worden uitgebouwd om de aansluiting tussen aanbod en behoefte te optimaliseren en de toegankelijkheid voor studenten te vergroten.

2.3 Niemand op achterstand

Om ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen, blijft vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) een speerpunt voor D66 Zoetermeer. Na de succesvolle stijging van het bereik van peuters met een achterstand, zetten we in op verdere uitbreiding van het VVE-aanbod en

het vergroten van de ouderbetrokkenheid. We zullen het aantal zomerscholen verder uitbreiden en scholen stimuleren om hun ouderkamers te verbeteren, zodat ouders actief kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kinderen en elk kind met een sterke basis aan de basisschool kan beginnen.

Om zo goed mogelijk mee te kunnen doen in onze samenleving is beheersing van de Nederlandse taal van groot belang. Daarom investeert D66 Zoetermeer in het taalonderwijs voor nieuwkomers, zoals asielzoekers en vluchtelingen uit bijvoorbeeld Oekraïne. We ondersteunen de onderwijssector waar mogelijk met het taalonderwijs, zodat ook nieuwkomers een sterke start hebben.

Daarbij blijven we aandacht houden voor de aanpak van laaggeletterdheid (NT1 en NT2), dyscalculie en achterblijvende digitale vaardigheden. We continueren de uitvoering van het regionale en lokale meerjarenplan Laaggeletterdheid, met extra aandacht voor bewustwording bij gemeentelijk personeel en het brede publiek. Het aanbod voor laaggeletterden in Zoetermeer zal verder worden uitgebreid.

2.4 Bouwen aan een Studentenstad

D66 realiseert zich dat er veel gevraagd wordt van onze onderwijsinstellingen. We leggen daarom niet eenzijdig extra taken bij scholen neer, maar kiezen voor gezamenlijke inspanningen van de gemeente, de scholen en maatschappelijke organisaties. In goed overleg kunnen scholen zo bijdragen aan bijvoorbeeld milieueducatie, het omgaan met mobiele telefoons en AI, verkeerslessen, zwemvaardigheid, culturele vorming en een gezonde levensstijl. In plaats van scholen telkens te overstelpen met kortlopende projecten, kiezen we voor gedeelde verantwoordelijkheid en een aanpak op de lange termijn.

2.5 Bouwen aan een Studentenstad

Zoetermeer ligt strategisch in de Randstad en is een aantrekkelijke woonplek voor studenten die in de stad zelf of in Den Haag, Leiden, Delft en Rotterdam studeren. D66 wil die positie versterken met gerichte studentenhuysvesting, met prioriteit in de Entree. Daarmee creëren we niet alleen een levendige wijk waar studenten dichtbij onderwijs, werk en openbaar vervoer wonen, maar versterken we ook de concurrentiepositie van Zoetermeer. Goede studentenwoningen maken het voor opleidingen en onderwijsinstellingen aantrekkelijker om zich in onze stad te vestigen, waardoor Zoetermeer uitgroeit tot een dynamisch centrum voor jong talent en kennisontwikkeling.

De universiteiten en hogescholen in onze regio denken steeds vaker over stadsgrenzen heen. De Universiteit Leiden heeft al ruim 25 jaar een campus in Den Haag, en nu overweegt ook de

TU Delft een campus in Rotterdam wegens ruimtegebrek in Delft. Daarnaast is er tegenwoordig ook een dependance van De Haagse Hogeschool gevestigd in het Zoetermeerse Dutch Innovation Factory. Deze nieuwe realiteit biedt kansen om opleidingen, kennis en studenten naar Zoetermeer te halen. Daarom willen we dat de gemeente Zoetermeer zich inspant voor de vestiging van meer vormen van hoger onderwijs in onze stad.

Studenten zijn onmisbare partners bij de ontwikkeling van onze stad. D66 wil hen actief betrekken bij gemeentelijke projecten op het gebied van digitalisering, duurzaamheid en stedelijke innovatie. We bouwen voort op succesvolle voorbeelden waarin studenten nu al meewerken aan gemeentelijke opdrachten en bieden meer mogelijkheden voor stages, onderzoeksopdrachten en praktijkgerichte samenwerking tussen gemeente, onderwijs en bedrijfsleven. Zo stimuleren we kennisuitwisseling en vergroten we de kans dat jonge professionals na hun studie in Zoetermeer blijven wonen en werken.

2.6 Zoetermeer als ICT-stad

Na het initiatief van D66 vond in 2024 de eerste editie van ZeroDayZoetermeer plaats: een hackathon waarin studententeams onze gemeentelijke systemen testen en versterken. Wij willen hier een jaarlijks terugkerend evenement van maken, waarbij cybersecurity-talent uit de hele regio samenkomt om Zoetermeer digitaal weerbaarder te maken.

Daarnaast breiden we dit concept uit naar andere werkgebieden, zoals Data Science en Kunstmatige Intelligentie. Tijdens deze hackathons ontwikkelen studenten innovatieve oplossingen voor actuele gemeentelijke vraagstukken, bijvoorbeeld op het gebied van verkeersstromen, energiebesparing, dienstverlening of andere maatschappelijke uitdagingen. Door deze evenementen structureel te organiseren, creëren we een inspirerend podium voor jong talent, stimuleren we innovatie binnen de overheid en versterken we Zoetermeer als toonaangevende ICT-stad van Nederland.

2.7 Een gezonde en groene leeromgeving

Bij investeringen in schoolgebouwen, of het nu nieuwbouw, renovatie of uitbreiding betreft, staat duurzaamheid centraal voor D66 Zoetermeer. We blijven inzetten op optimale isolatie, overschakeling op duurzame energiebronnen (zoals zonnepanelen) en energiezuinige verlichting (LED). Daarnaast stimuleren we scholen om hun schoolpleinen opnieuw in te richten, zodat leerlingen meer ruimte krijgen om te bewegen en te spelen in een groene omgeving. De omgeving van IKC's zal zoveel mogelijk als 15 km-zone worden ingericht. De tijdelijke huisvesting voor Internationale Schakelklassen (ISK) zal waar nodig worden gecontinueerd en geoptimaliseerd.

D66 wil dat in Oosterheem opnieuw een laagdrempelige ontmoetingsplek komt waar ouders terecht kunnen voor ondersteuning, taalontwikkeling en voor- en vroegschoolse educatie. Zo zorgen we dat ook gezinnen in deze wijk goed bereikt blijven worden.

D66 wil dat erfgoededucatie een vaste plek krijgt binnen de Integrale Kindcentra, zodat kinderen leren over de geschiedenis en het verhaal van hun eigen stad en opgroeien met trots en waardering voor de plek waar ze wonen.

2.8 Aansluiting Onderwijs en Arbeidsmarkt

D66 Zoetermeer wil een soepele overgang van school naar werk en voorkomen dat jongeren zonder startkwalificatie uitvallen. We versterken de verbinding tussen vmbo, mbo en hbo en blijven succesvolle initiatieven als het TechniekPlein en het IT-onderwijs in de Dutch Innovation Factory uitbreiden. In samenwerking met bedrijven organiseren we stage speeddates, banenmarkten en inspiratiedagen, en blijft de leerwerkmakelaar jongeren begeleiden naar opleidingen en werkervaring.

We blijven samenwerken met instellingen zoals mboRijnland en het praktijkonderwijs om opleidingen beter te laten aansluiten op de lokale arbeidsmarkt.

Ook onderzoeken we hoe we het onderwijsaanbod kunnen verrijken met toekomstgerichte thema's als energietransitie en circulaire economie. Met de Haagse Hogeschool verkennen we de oprichting van een lectoraat om Zoetermeer als kennisstad verder te versterken.

3. Economie, ondernemerschap en arbeidsparticipatie

D66 Zoetermeer gelooft in een toekomstgerichte economie waarin duurzaamheid, innovatie en gelijke kansen centraal staan. Wij zetten ons in voor een ondernemersklimaat dat niet alleen ruimte biedt voor groei, maar ook bijdraagt aan een eerlijke, inclusieve en groene samenleving. Door te investeren in moderne infrastructuur, samenwerking met onderwijs en gerichte ondersteuning van start-ups en sociaal ondernemers, bouwen we aan een veerkrachtig Zoetermeer waar iedereen mee kan doen.

Onze inzet:

1 Ruimte voor ondernemers

- Minder regels en snellere vergunningen, zodat ondernemers dóór kunnen.
- Investeren in de Dutch Innovation Factory als broedplaats voor innovatie en start-ups.
- Betaalbare werkplekken voor starters en zzp'ers in moderne verzamelgebouwen.
- Bedrijventerreinen duurzamer en aantrekkelijker maken, samen met ondernemers.

2 Werk voor iedereen

- Meer kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt via De Binnenbaan en loonkostensubsidies.
- Betere samenwerking tussen bedrijven, scholen en opleidingen voor een soepele overgang van school naar werk.
- Evenementen zoals banenmarkten en stagespeeddates om jong talent te verbinden met lokale werkgevers.
- Ondernemers stimuleren om bij te dragen aan leefbare en schone wijken.

3 Levendige winkelgebieden

- Nieuwe energie voor winkelcentra zoals De Leyens, met ruimte voor ontmoeting, cultuur en lokale winkels.
- Veilige, schone en goed verlichte winkelstraten waar mensen graag komen.
- Winkelgebieden combineren met maatschappelijke functies zoals bibliotheken en buurtactiviteiten.

4 Dorpsstraat en Stadshart als kloppend hart

- De Dorpsstraat versterken als historisch en cultureel hart van de stad, met kleine winkels en horeca.
- Het Stadshart ontwikkelen tot een modern, groen en levendig centrum waar wonen, werken en cultuur samenkomen.
- Steun voor het Nationaal Videogame Museum als publiekstrekker en symbool van innovatie.

3.1 Ruimte voor Ondernemers

D66 Zoetermeer blijft zich inzetten voor het verminderen van regeldruk voor ondernemers. We vereenvoudigen procedures en vergunningaanvragen verder en verbeteren de dienstverlening aan ondernemers, voortbouwend op de goede toegankelijkheid via accountmanagement. We zorgen voor voldoende en aantrekkelijke bedrijfsruimte, zowel voor kantoren als voor bedrijven, en blijven investeren in de kwaliteit van bestaande bedrijventerreinen. De succesvolle oprichting van stichtingen op bedrijventerreinen zoals Rokkehage, Hoornershage en Zoeterhage, en de samenwerking met de gemeente om deze terreinen aantrekkelijker en duurzamer te maken, zullen we verder stimuleren.

De Dutch Innovation Factory (DIF) blijft een belangrijke broedplaats voor innovatie en ondernemerschap, waar onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven samenkomen. We blijven de ontwikkeling van het IT-onderwijs in de DIF ondersteunen en de vijf labs verder uitbouwen, die hebben bijgedragen aan innovaties in IT/ICT, Cybersecurity, E-Health en Applied Data Science. De groei van het IT Verband Zuid-Holland en de Dutch Innovation Community, evenals de significante toename van arbeidsplaatsen op het Dutch Innovation Park, bevestigen het succes van deze aanpak. We zullen blijven investeren in de groei van dit innovatieve ecosysteem.

De ontwikkeling van bedrijfsverzamelgebouwen moet worden doorgezet, zodat startende ondernemers en zzp'ers een betaalbare en inspirerende werkplek kunnen vinden. We blijven duurzaam ondernemen bevorderen door het aanbieden van duurzaamheidsscans, het organiseren van kennisbijeenkomsten en het ondersteunen van duurzame initiatieven, zoals wij hebben gedaan met onder andere de MKB Digiwerkplaats en de voortzetting van MKB Digitaal.

3.2 Werkgelegenheid: kansen voor Iedereen

D66 Zoetermeer zet zich in voor maximale werkgelegenheid en een inclusieve arbeidsmarkt. We stimuleren ondernemers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. De succesvolle inzet van De Binnenbaan, zullen we voortzetten en waar mogelijk uitbreiden. We blijven de samenwerking tussen bedrijven en onderwijsinstellingen bevorderen via evenementen en bijeenkomsten, om zo de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te optimaliseren.

Naast het omarmen van de indrukwekkende groei van het aantal arbeidsplaatsen en bedrijfsvestigingen in Zoetermeer blijven we ondernemers stimuleren om bij te dragen aan de leefbaarheid van de stad, onder andere door het ondersteunen van initiatieven die de openbare ruimte verbeteren. D66 Zoetermeer blijft investeren in een dynamische economie die kansen biedt voor iedereen en bijdraagt aan een levendige en welvarende stad.

3.3 Detailhandel

Goed functionerende winkelcentra met naast detailhandel ook maatschappelijke functies zoals een bibliotheek zijn belangrijk voor de wijken. Goed draaiende winkelcentra zoals Oosterheem vormen vaak een verzamelpunt voor activiteiten zoals markten en muziek.

D66 wil dat de winkelgebieden in Zoetermeer een impuls krijgen. Prioriteit wordt gegeven aan winkelcentra die op dit moment aan kwaliteit te wensen overlaten, zoals De Leyens. Aandacht zal er bestaan voor winkelstraatmanagement en voorkomen van leegstand. De winkelgebieden worden ingericht met voldoende aandacht voor de veiligheid. Dit betekent dat er voldoende verlichting is, prettige inrichting, toezicht en regelmatig schoonhouden van de winkelcentra.

3.4 De Dorpsstraat en het Stadshart

De Dorpsstraat en het Stadshart zijn de plekken waar Zoetermeer tot leven komt. Hier ontmoeten inwoners elkaar, hier komen bezoekers van buitenaf, en hier ontstaat de levendige sfeer die een stad aantrekkelijk maakt. D66 wil dat beide gebieden zich verder ontwikkelen tot levendige en toegankelijke centra van cultuur, horeca, detailhandel en ontmoeting.

De Dorpsstraat zien wij als historisch hart van de stad. Het is een plek met karakter, waar de geschiedenis van Zoetermeer voelbaar blijft en waar tegelijkertijd ruimte is voor vernieuwing. Met kleinschalige winkels, gezellige horeca en culturele initiatieven kan de Dorpsstraat uitgroeien tot een nog aantrekkelijkere bestemming voor inwoners én bezoekers.

Het Stadshart moet uitgroeien tot een modern, groen en toekomstbestendig economisch centrum. Door voetgangers en fietsers voorrang te geven en de openbare ruimte aantrekkelijker te maken, vergroten we de doorstroming en het verblijfsklimaat voor bewoners en bezoekers. Met een slimme mix van wonen, werken, cultuur, retail en horeca pakken we leegstand aan en versterken we de lokale economie. Met een publiekstrekker als het Nationaal Videogame Museum zorgen we dat het hart van onze stad bruisender en levendiger wordt. Zo ontstaat een dynamische binnenstad die ondernemers aantrekt, werkgelegenheid creëert en Zoetermeer regionaal op de kaart zet als toekomstbestendige stad.

4. Samen leven en elkaar ondersteunen

Het is het mooiste als je zo veel mogelijk je eigen weg in het leven kunt kiezen. Maar als dat niet lukt, moet je op hulp kunnen rekenen. Wanneer je behoefte hebt aan jeugdzorg of maatschappelijke ondersteuning, kun je een beroep doen op de gemeente. Wat ons betreft, organiseert de gemeente dat laagdrempelig, in de buurt, klantvriendelijk, samenhangend, op een toegankelijke manier en niet verkokerd.

Onze inzet:

1 Jeugdzorg die werkt

- Snellere hulp door het terugdringen van wachtlijsten en meer maatwerk in de wijk.
- Eén gemeentelijk jeugdprogramma waarin zorg, preventie en welzijn samenkomen.
- Samenwerking tussen scholen, jeugdzorg en huisartsen om problemen vroeg te signaleren.
- Ondersteuning van organisaties als Jong Perspectief en Gro up Buurtwerk die jongeren perspectief geven.

2 Ouderenzorg met aandacht

- Meer levensloopbestendige woningen en woonvormen zoals knarrenhofjes.
- Steun voor mantelzorgers met respijtzorg en praktische hulp dichtbij huis.
- Toegankelijke Wmo-loketten, ook fysiek en telefonisch bereikbaar.
- Bevorderen van vitaliteit met cursussen, bewegen en digitale weerbaarheid.

3 Sterke wijken, zorg dichtbij

- Behoud van het basisziekenhuis en eerstelijnszorg in elke wijk.
Versterken van de inZet inlooppunten als huizen van de wijk voor zorg, welzijn en ontmoeting.
- Nauwere samenwerking tussen wijkteams, huisartsen, scholen en politie.
- Wijkgericht beleid dat problemen voorkomt in plaats van alleen oplost.

4 Gezond leven en preventie

- Meer aandacht voor mentale gezondheid en weerbaarheid van jongeren.
- Gezonde leefstijl stimuleren, ongezonde reclames en vapes terugdringen.
- Veilige sport- en speelplekken in elke wijk.
- Samenwerking binnen Samen Zoetermeer Gezond verder versterken.

5 Diversiteit en inclusie

- Steun voor maatschappelijke organisaties als ILOZ, Piëzo, Gro up Buurtwerk en anderen die verbinding brengen.
- Bescherming van de vrijheid van religie en van ieders persoonlijke levenssfeer.
- Jaarlijkse zichtbare viering van Coming Out Day en een waardige herdenking van Ketikoti.
- Verbetering van toegankelijkheid in gebouwen, openbaar vervoer en digitale dienstverlening.

4.1 Jeugdzorg

D66 Zoetermeer wil dat jongeren en gezinnen met meervoudige problematiek sneller en effectiever worden geholpen. Daarom introduceren we een Doorbraakteam Jongeren en Gezinnen. Dit team werkt vanuit de bestaande wijkteams en brengt professionals uit het onderwijs, de jeugdhulp, de jeugd-GGZ, de schuldhulpverlening en het sociaal wijkteam samen. Het team krijgt van de gemeente het mandaat om belemmerende regels te doorbreken en direct passende ondersteuning te bieden.

Het is belangrijk dat alle kinderen en jongeren prettig, veilig en gelukkig kunnen opgroeien. Toch komt het voor dat jongeren in aanraking komen met geweld of misbruik, dat ze gebukt gaan onder schulden of ziekten in het gezin, of te maken krijgen met psychische problemen. Deze jongeren hebben recht op hulp. De gemeente is verantwoordelijk voor jeugdhulp, jeugdzorg en jeugdbescherming, en ook voor consultatiebureaus.

De problemen in de jeugdzorg zijn ernstig en hardnekkig. Kinderen en jongeren krijgen onnodig een stempel of een label. Daardoor groeit de vraag naar hulp. D66 kiest voor een andere koers: weg van de bestrijding van symptomen, naar een brede aanpak voor het diepere probleem. Want niet het kind, maar het systeem moet veranderen. Daarom willen we niet alleen aandacht voor de problemen van het kind zelf, maar ook voor de omgeving van het kind, zoals de thuissituatie en de buurt. We willen jeugdzorg die zo licht mogelijk is, en die alleen zwaar is als dat echt nodig is. Het voorkomen van hardnekkige problemen bij kinderen en jongeren is een taak van de hele samenleving. Zo zorgen we dat jeugdzorg niet het enige antwoord hoeft te zijn.

Wij willen kinderen zo veel mogelijk gelijke kansen geven. Daarom bieden we kwetsbare kinderen en jongeren in lastige (thuis)situaties hulp en steun. Daarbij gaat het om tijdigheid en om maatwerk. Het gaat om een samenhangend ondersteuningsaanbod, liefst in de eigen leefomgeving, om zoveel mogelijk gewoon mee te kunnen blijven doen. Dat vraagt om samenwerking van jeugdzorg, scholen en andere hulpverleners, en een integrale aanpak.

We versterken gezinnen, buurten en scholen, zodat zij hulp kunnen bieden voordat

jeugdzorg nodig is. We kijken naar wat de omgeving van het kind nodig heeft en bieden stabiliteit, bestaanszekerheid, begeleiding, onderwijsondersteuning en vertrouwen. Pas daarna komt aanvullende zorg in beeld. Daarnaast bevorderen we de samenwerking in de jeugdzorg. Door één loket per wijk te organiseren, met een lokaal aanbod van lichtere jeugdzorg en waar nodig een verwijfsfunctie naar regionaal beschikbare zwaardere of meer specialistische jeugdzorg.

Wij zetten nog meer in op het vroegtijdig signaleren van problemen. Daartoe gaan we in gesprek met huisartsen, scholen, sportverenigingen en andere organisaties, en ook met jongeren zelf. We zorgen dat kinderen niet tussen wal en schip vallen zodra ze achttien jaar worden en ze geen beroep op jeugdzorg meer kunnen doen.

Wij zoeken oplossingen in initiatieven, waarbij een integraal team vanuit de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet zich inzet om knelpunten op individueel niveau op te lossen. En we gaan verder met het nemen van maatregelen om de effectiviteit en efficiëntie van de jeugdzorg te vergroten. We blijven ons inzetten om de afdracht van het Rijk naar de gemeente te vergroten.

4.2 Ouderenzorg

Wie ouder wordt, wil graag zo lang mogelijk grip blijven houden op het eigen leven. Voor sommigen betekent dat zo lang mogelijk zelfstandig blijven en voor anderen een goede en betaalbare verzorging. Om dat mogelijk te maken, is meer aandacht nodig voor het toegankelijk en levensloopbestendig maken van voorzieningen en van de gebouwde omgeving, zodat ouderen zo lang mogelijk midden in de samenleving kunnen blijven staan. Wij zien potentie in gezamenlijke woonvormen, zoals knarrenhofjes, of woonvormen waarin zorg dichtbij is.

Ook moeten mensen veel meer in de gelegenheid worden gesteld elkaar als mantelzorger te helpen. Daartoe faciliteren we respijtzorg, waarbij de zorgtaken van mantelzorgers tijdelijk worden overgenomen. Om langer thuis wonen mogelijk te maken willen we, als dat passend is, ouderen van domotica te voorzien via de Wmo. Ook investeren we in powerful ageing zodat ouderen langer fit kunnen blijven.

Goede zorg is inclusieve en cultuursensitieve zorg. In onze diverse stad betekent dit dat iedereen passende ondersteuning moet kunnen krijgen, ook inwoners die de Nederlandse taal niet machtig zijn. D66 wil dat de gemeente hierin stappen zet door zorg en informatie toegankelijker te maken, zodat niemand wordt uitgesloten.

Het is nodig om een laagdrempelige gemeentelijke dienstverlening en een Wmo-loket dat gemakkelijk bereikbaar is te hebben, zowel fysiek, telefonisch of digitaal. We helpen ouderen weerbaar te zijn in de snel veranderende (digitale) wereld, bijvoorbeeld door informatie te

verstrekken over financiële uitbuiting en ander misbruik van hun omstandigheden en door cursussen aan te bieden.

4.3 Wijkgericht werken

De wijk is het gebied waar veel zaken in het leven samenkomen: boodschappen doen en naar school gaan, een wandeling maken of op een terras zitten, een huisarts of een kapper bezoeken. De wijk is waar we elkaar treffen. Wil de gemeente de inwoners ontmoeten, dan kan dat het beste daar, in een wijkcentrum, een stadsboerderij of een bibliotheek. Een effectieve en vertrouwde overheid die dicht bij de burgers staat, is een wijkgerichte overheid die wijkgericht werkt.

Zorg moet nabij zijn. De eerstelijnszorg van huisartsen, apothekers, wijkverpleging en thuiszorg hoort in elke wijk beschikbaar te zijn. Op stedelijk niveau vinden we het behoud van ons basisziekenhuis met een afdeling voor spoedeisende hulp essentieel.

Wij zien de zes inZet inlooppunten als “huizen van de wijk” en ondersteunen deze ontmoetingsplekken waar burgers terecht kunnen met vragen aan de gemeente, bijvoorbeeld over toegang tot zorg of over de inzet van het persoonsgebonden budget.

Daar kunnen inwoners ook toegang krijgen tot de gemeentelijke dienstverlening of, al dan niet voor hun ontwikkeling, verwezen worden naar welzijnsorganisaties. Met laagdrempelige inlooppunten zorgen we ervoor dat iedereen met een (acute) hulpvraag gemakkelijk en snel zijn of haar vraag kan stellen.

Wij zien ook basisscholen als basis voor een wijk. Hier komen Zoetermeeders samen en ontmoeten ze elkaar. Daarom zorgen we ervoor dat de gemeente ook bereikbaar is op basisscholen en mensen laagdrempelig advies kunnen inwinnen, tips kunnen delen en vragen kunnen stellen. Zo maken we de gemeente een steviger vinger aan de pols van de stad.

Wij bevorderen meer samenwerking op wijkniveau tussen gemeentelijke sociale wijkteams (hierin zitten maatschappelijke organisaties, wijkagent en wijkregisseur), wijkverpleegkundigen, praktijkondersteuners en huisartsen om sociale problematiek vroegtijdig te signaleren en aan te pakken.

4.4 Preventie

Voorkomen is beter (en goedkoper) dan genezen. Preventie verdient daarom meer aandacht. Van belang is niet alleen meer voorlichting over gezondheid en welzijn, gericht op specifieke doelgroepen, maar ook meer aandacht voor een omgeving die uitnodigt gezond te leven en

meer te bewegen. Plannen om de publieke omgeving in te richten zouden dit makkelijker moeten maken.

Er zijn grote zorgen over de fysieke en mentale gezondheid van jonge mensen. Wij geloven in het principe “jong geleerd, is oud gedaan”. Kinderen en jongvolwassenen zouden gestimuleerd moeten worden om gezond te eten en te bewegen. Ongezond gedrag moeten we waar mogelijk voorkomen.

D66 waardeert initiatieven als Piëzo die bewoners helpen om vaardigheden te ontwikkelen, mee te doen in de samenleving en hun talenten te benutten. Zulke projecten maken preventie en participatie tastbaar in de stad.

Wij nemen daarom aanvullende maatregelen om het roken en vaperen onder jongeren nog meer te ontmoedigen, bijvoorbeeld door op meer plaatsen waar jongeren komen een rookverbod in te stellen. Ook overgewicht is een toenemend probleem. Daarom kijken we naar de plaatsing van ongezonde fastfood restaurants, nemen we maatregelen tegen reclames en kijken we naar succesvolle interventies in andere gemeenten.

Met een lokaal ‘preventieakkoord mentale gezondheid’ zou meer aandacht worden gegeven aan jongeren en jongvolwassenen die psychisch kwetsbaar zijn of onder grote psychische druk leven, met als doel hun weerbaarheid te versterken.

We ondersteunen het verwerven van digitale vaardigheden, in het bijzonder om te faciliteren dat meer mensen gebruik kunnen maken van de vele *e-health* initiatieven.

De unieke samenwerking in de regio Zoetermeer tussen de zorg- en welzijnspartners binnen het programma “Samen Zoetermeer Gezond” laat zien dat er heel goed samengewerkt kan worden aan toekomstbestendige zorg en welzijn, zodat concrete verbeteringen in de stad worden gerealiseerd. Wij willen deze samenwerking stimuleren en daar waar mogelijk versterken.

4.5 Diversiteit en Inclusie

Wij zijn allemaal verschillend, qua leeftijd, afkomst, capaciteiten, overtuigingen en meningen. Wij gaan verder dan het accepteren van verschillen: wij omarmen ze.

Een samenleving heeft diversiteit nodig om tot bloei te komen. Wij staan voor een open samenleving, waar iedereen welkom is die mee wil doen en waar iedereen de kans daartoe krijgt.

Zoetermeer kent talloze vrijwilligers en mantelzorgers en allerhande maatschappelijke en levensbeschouwelijke organisaties (zoals ILOZ), die zich inzetten voor andere mensen en de

dialogo tussen die mensen. Zij leveren een geweldige bijdrage aan onze samenleving. Inwoners die anderen zorg en ondersteuning bieden, verdienen aandacht en waar nodig hulp.

De gemeente neemt een coördinerende rol aan om meer samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties tot stand te brengen. Er wordt met hen samengewerkt als een gelijkwaardige partner. Wij koesteren vrijwilligersorganisaties met wortels in de Zoetermeerse samenleving en maken gebruik van hun expertise en netwerk in de stad.

D66 waardeert en steunt maatschappelijke initiatieven in Zoetermeer die nieuwkomers helpen om hun plek te vinden, zoals taallessen, ontmoetingsprojecten en activiteiten van organisaties als ILOZ, Piëzo, Gro up Buurtwerk en Jong Perspectief. Zij zorgen ervoor dat mensen elkaar beter leren kennen, meedoen en meepraten.

Tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat de gemeente zorgvuldig omgaat met de persoonlijke levenssfeer van inwoners. Dat betekent dat we geen informatie verzamelen of delen over wie een moskee bezoekt of welke geloofsovertuiging iemand heeft.

Vrijheid van religie is een grondrecht en dat beschermen we actief. We willen dat iedereen in Zoetermeer, ongeacht afkomst, taal of geloof, zich welkom, veilig en gerespecteerd voelt.

Wij gaan in gesprek met belangenorganisaties van de LHBTIQ+ gemeenschap over mogelijkheden om LHBTIQ+ acceptatie (en ook zelfacceptatie) te bevorderen, bijvoorbeeld in samenwerking met scholen, verenigingen, uitgaansgelegenheden, maatschappelijke organisaties en de politie. Als inclusief werkgever geeft de gemeente het goede voorbeeld.

Coming Out Day is een belangrijk moment om te laten zien dat iedereen in Zoetermeer zichzelf moet kunnen zijn. Voor D66 is dat geen dag van alleen symboliek, maar van zichtbaarheid en verbondenheid. We willen dat Coming Out Day ieder jaar zichtbaar wordt gevierd in de stad, op scholen, bij sportverenigingen en in de publieke ruimte. De regenboogvlag hoort op het stadhuis, maar ook in de wijken.

Het is een uitnodiging aan iedereen om open te kunnen leven, zonder angst of schaamte. De gemeente werkt samen met scholen, jongerenorganisaties en belangenorganisaties om respect, begrip en zelfacceptatie te bevorderen. Zo laten we zien dat diversiteit niet iets is om te verbergen, maar iets om trots op te zijn.

Keti Koti herinnert ons eraan dat vrijheid nooit vanzelfsprekend is. D66 wil dat deze dag in Zoetermeer elk jaar op waardige wijze wordt herdacht en gevierd, met ruimte voor dialoog, educatie en ontmoeting.

We steunen de komst van een blijvend monument en een onafhankelijk organiserend comité dat zorgt dat de herdenking en viering gedragen worden door de hele stad. Keti Koti is niet alleen

een moment om stil te staan bij het slavernijverleden, maar ook om samen te werken aan een toekomst zonder racisme en uitsluiting. In de klas, op straat en bij gemeentelijke activiteiten willen we de verhalen blijven delen die verbinden en laten zien: vrijheid is pas echt als zij van iedereen is.

Wij zorgen voor consequente aandacht voor toegankelijkheid bij plannen voor nieuwbouw en renovatie van publieke gebouwen, onder meer door versterking van de positie van de Toegankelijkheidsraad (of Raad voor de Fysieke Toegankelijkheid). Daartoe onderzoeken we of meer budget of meer ambtelijke ondersteuning nodig is.

Wij zorgen daarnaast voor toegankelijkheid van gemeentelijke voorzieningen, van de openbare ruimte, van openbaar vervoer en van de gemeentelijke digitale voorzieningen.

5. Duurzaamheid, natuur, groen en biodiversiteit

‘Duurzaamheid’ krijgt steeds meer de betekenis van samenhang tussen levende wezens zoals planten, dieren en mensen met effecten voor niet-levende wezens als rivieren, oceanen, lucht en grond. In dat geheel, de ecologie van de Aarde, heeft de mens een grote verantwoordelijkheid voor het heden én de toekomst. De overheid heeft hierin dan ook een essentiële rol.

D66 zet zich in voor een stad die klaar is voor de toekomst. Een stad die ademt, groeit en verantwoordelijkheid neemt. Zoetermeer ligt letterlijk onder zeeniveau en voelt al de gevolgen van extreem weer. Daarom bouwen we aan een stad die bestand is tegen hitte, regen en droogte, met meer ruimte voor bomen, water en schone lucht. We geloven in een eerlijke en rechtvaardige klimaattransitie, waarin iedereen kan meedoen en profiteren van lagere energiekosten en een gezondere leefomgeving.

De transities naar duurzame energie, gezonde voeding en circulaire economie geven invulling aan die verantwoordelijkheid. Ook op lokaal niveau in Zoetermeer kan dat met het bevorderen van het installeren van zonnepanelen, een duurzaam warmtenet en elektrische auto's.

Zoetermeer is een stad tussen de parken, en dat willen we zichtbaar houden in elke wijk. We vergroenen straten, pleinen en schoolpleinen, planten meer bomen en versterken de biodiversiteit. We maken het voor inwoners en ondernemers makkelijker om energie te besparen, samen energie op te wekken en circulair te werken. Want een duurzame stad is niet iets van later, maar van nu.

Onze inzet:

1 Energie die iedereen vooruithelpt

- Lagere energierekeningen door isolatie, energievoeding en duurzaamheidsleningen.
- Steun voor lokale energiecoöperaties en gezamenlijke zonnepanelenprojecten.
- Hulp voor huishoudens met energietoestand via energiefixers die thuis aan de slag gaan.
- Eerlijke klimaatmaatregelen, zodat iedereen kan meedoen aan de energietransitie.

2 Groen in elke wijk

- Toepassing van de 3-30-300 regel waar dat kan: drie bomen in zicht, dertig procent groen in de wijk en een park binnen 300 meter.
- Nieuwe parken, groene pleinen en meer bomen voor schaduw en schone lucht.
- Vergroening van schoolpleinen, balkons en bedrijventerreinen.
- Bewoners en scholen actief betrekken bij natuureducatie en onderhoud van groen

3 Een circulaire stad

- Ondersteuning van circulaire ondernemers, repaircafés en kringloopwinkels.
 - Een duurzame, betaalbare en vaste locatie voor de Ambachtenwerkplaats (AW)
 - Ondersteuning van inwoners met een minimuminkomen via laagdrempelige gratis reparatiediensten
 - Versterken van samenwerking tussen kringlooporganisaties, bedrijven, vrijwilligersnetwerken en maatschappelijke partners
 - Hergebruik van materialen en circulair bouwen bij nieuwbouwprojecten.
 - Samenwerking met scholen om jongeren bewust te maken van duurzaam omgaan met grondstoffen.
- Minder afval door betere afvalscheiding en bewustwordingscampagnes.

4 Zoetermeer klaar voor het klimaat

- Meer ruimte voor waterberging bij hevige regen en bescherming tegen hitte.
- Slimme samenwerking tussen bedrijven en netbeheerders om **netcongestie** op te lossen.
- Een burgerberaad over groen, water en klimaat om inwoners te laten meedenken.
- Het zelfbrengdepot blijft open zonder afspraak, zodat afval scheiden makkelijk blijft voor iedereen.
- Bouw van een tweede afvaldepot aan de andere kant van de stad

5.1 Groen in de Stad

We vergroten de hoeveelheid openbaar groen door het aanleggen van nieuwe parken, het vergroenen van pleinen en het ondersteunen van bewonersinitiatieven. Tuinen, balkons en galerijen willen we vergroenen met acties zoals de Gratis Bomen Actie die de gemeente op ons initiatief in 2025 en 2024 heeft gedaan. De kwaliteit van het openbaar groen verbeteren we door ecologisch beheer toe te passen en verschillende biotopen te creëren, wat bijdraagt aan de biodiversiteit in de stad.

We blijven in gesprek met scholen over de vergroening van schoolpleinen, mede ter ondersteuning van natuureducatie, zoals al succesvol is gebleken bij diverse voortgezet

onderwijs-scholen in 2024. Het Doeboek voor natuur- en milieueducatie en de aangeboden gastlessen zullen we verder promoten en uitbreiden.

Daarnaast zullen we, voortbouwend op de analyses van 2024, concrete verbeterpunten in de openbare ruimte van verouderde wijk(winkel)centra zoals De Leyens en de Noordelijke bedrijventerreinen realiseren, om deze plekken klaar te maken voor een groene en duurzame toekomst.

Groen gaat ons allemaal aan en het kent vele functies. Daarom gaan we met de inwoners in gesprek, met behulp van een burgerberaad. Een geloot, representatief panel van Zoetermeerders dat, met hulp van onafhankelijke experts, concrete voorstellen doet voor meer recreatie, schaduw en verkoeling, ruimte voor water, herstel van biodiversiteit en eerlijk onderhoud van parken, plantsoenen en buurtgroen.

Daarnaast belonen we inzet van onze inwoners. We spreken vertrouwen in hen uit door adoptiegroen beschikbaar te stellen en participatief groenbudget toe te kennen. Zo wordt initiatief beloond en dragen we met elkaar de verantwoordelijkheid.

5.2 Water en groen als één netwerk

Water bepaalt voor een groot deel het karakter van Zoetermeer. De stad is ontstaan tussen sloten, plassen en parken, maar dat water is op veel plekken uit het zicht verdwenen. D66 wil het water weer zichtbaar maken en verbinden met het groen.

We versterken de bestaande waterstructuren, zoals de Noordhovense- en Broekwegwetering, en zorgen dat ze beter aansluiten op parken, speelplekken en wandelroutes. Langs deze blauwe linten willen we meer natuurvriendelijke oevers aanleggen, waar riet, bloemen en insecten ruimte krijgen. Zo ontstaat een netwerk van water en groen dat de stad verkoelt, regenwater opvangt en plekken biedt om te wandelen, kanoën en ontspannen. Ook zetten we in op meer waterpleinen en wadi's die regenwater vasthouden bij hevige buien. Daarmee maken we Zoetermeer niet alleen klimaatbestendig, maar ook mooier en leefbaarder: een stad waar water en natuur samen de adem van de stad vormen.

5.3 Energiebesparing en verduurzaming

D66 wil dat de gemeente stevig investeert in het verduurzamen van bestaande woningen, onder andere met middelen uit de Eneco-gelden. Zoetermeer heeft een grote en gevarieerde woningvoorraad, en die kun je alleen toekomstbestendig maken met een wijkgerichte aanpak: woning voor woning, blok voor blok.

Dat kunnen we niet zomaar als individuele verantwoordelijkheid bij onze inwoners neerleggen. De gemeente moet regie nemen, ondersteunen waar nodig en zorgen dat elke wijk stap voor

stap wordt geholpen om energiezuiniger, comfortabeler en betaalbaarder te worden. Alleen met gerichte inzet, goede begeleiding en duidelijke keuzes zorgen we ervoor dat iedere Zoetermeerder kan meedoen aan de energietransitie.

Klimaatbeleid moet eerlijk zijn. Energiebesparing verlaagt de kosten én helpt het klimaat. D66 wil dat iedereen mee kan doen. We helpen inwoners met duurzaamheidsleningen, duidelijke informatie en energiefixers die thuis aan de slag gaan. Zo wordt verduurzamen betaalbaar en haalbaar voor iedereen.

We stimuleren lokale energieopwekking met oog voor de leefomgeving. Energiecoöperaties, zonneprojecten en duurzame ondernemers krijgen onze steun. Zo bouwen we stap voor stap aan een schone, toekomstbestendige stad.

Een sterke toekomst vraagt om een sterk elektriciteitsnet. Steeds meer huizen en bedrijven wekken zelf energie op, maar het netwerk loopt vol. D66 wil slimme oplossingen: extra transformatorhuisjes, thuisbatterijen en betere afstemming tussen vraag en aanbod. Nieuwe bouwprojecten moeten direct klaar zijn voor duurzame energie.

In nieuwe wijken willen we dat huizen energie met elkaar kunnen delen. Wanneer een woning meer stroom opwekt dan gebruikt, kan de energie direct worden benut door de burens. Dat voorkomt verspilling en ontlast het elektriciteitsnet. D66 wil dat de gemeente hierop stuurt bij nieuwbouw en herontwikkeling. Zo bouwen we wijken die slim omgaan met energie, waar bewoners samen profiteren van wat ze opwekken en Zoetermeer stap voor stap onafhankelijker wordt.

D66 wil dat verduurzaming hand in hand gaat met een mooi en rustig straatbeeld. Bij het plaatsen van airco's, warmtepompen en zonnepanelen houden we rekening met de omgeving, zodat duurzame oplossingen niet alleen energie besparen maar ook bijdragen aan een prettige en stille woonomgeving waar mensen zich thuis voelen.

Bij onderhoud aan het elektriciteitsnet willen we slimmer werken. Straten worden nu te vaak onnodig opengebroken door verschillende partijen. D66 wil dat kabels, glasvezel en rioolwerkzaamheden beter op elkaar worden afgestemd. Als een straat open moet, doen we het meteen goed: met herstel, vergroening en minder overlast voor bewoners.

5.4 Circulaire Economie

De circulaire economie is volgens D66 de weg naar een toekomstbestendige stad. We stimuleren circulair ondernemen door het aanbieden van circulaire scans, het organiseren van kennisbijeenkomsten en het ondersteunen van innovatieve circulaire initiatieven.

We zetten in op circulair bouwen door het stellen van circulaire eisen aan nieuwbouwprojecten, het stimuleren van hergebruik van bouwmaterialen en het ondersteunen van circulaire bouwinitiatieven.

We werken samen met repaircafés en investeren in kringloopwinkels. En we gaan samenwerken met scholen om leerlingen bewuster te laten worden van het gebruik en hergebruik van materialen.

De Ambachtenwerkplaats (AW) levert een belangrijke bijdrage aan een duurzaam, sociaal en veerkrachtig Zoetermeer. Door te recyclen, upcyclen en het aanbieden van diverse werkplaatsen, van houtbewerking tot reparatie van elektrische apparaten, stimuleert de AW zowel de circulaire economie als talentontwikkeling. Het Repair Café ondersteunt inwoners, waaronder mensen met een minimuminkomen, bij kleding-, fiets- en elektrische reparaties. Wat D66 betreft verdient de Ambachtenwerkplaats een vaste en toekomstbestendige locatie in de stad.

D66 wil dat weesfietsen die worden opgehaald niet verloren gaan maar een tweede leven krijgen. In samenwerking met kringloopwinkels en sociale werkplaatsen kunnen deze fietsen worden opgeknapt en beschikbaar worden gesteld aan mensen met een kleinere beurs. Zo verbinden we duurzaamheid aan gelijke kansen en helpen we elkaar vooruit.

6. Afval: eerlijk, slim en samen

Zoetermeer verdient een afvalbeleid dat werkt voor mensen, niet tegen hen. D66 wil dat inwoners keuzevrijheid houden, dat afvalscheiding makkelijker wordt en dat de stad schoon blijft zonder dwang of frustratie. We geloven in duidelijkheid, gemak en vertrouwen. Niet in boetes of verplichtingen, maar in samenwerking met inwoners die bereid zijn hun steentje bij te dragen.

Onze inzet:

1 Afvalbeleid met inwoners

- Adviezen uit het burgerberaad over afval serieus nemen
- Echte inspraak bij beleid én uitvoering
- Praktische oplossingen die passen bij elke wijk

2 Geen verplichte derde bak

- Keuzevrijheid tussen kliko's, ondergrondse containers of afvalzakken
- Geen standaard derde bak bij kleine tuinen of appartementen
- Maatwerk per buurt, niet één regel voor iedereen

3 Minder dwang, meer bewustwording

- Investeren in voorlichting, niet in boetes
- Hulp en begeleiding bij afvalscheiding
- Duidelijke communicatie in begrijpelijke taal

4 Oog voor gezinnen

- Aparte inzameling van luiers en incontinentiemateriaal
- Hulp bij het buitenzetten van bakken voor wie dat niet zelf kan
- Dichtbij gelegen voorzieningen voor kwetsbare inwoners

5 Ondergrondse containers behouden

- Geen afbraak van goedwerkende voorzieningen
- Beter onderhoud, schoon en goed bereikbaar
- Uitbreiding in wijken waar dit systeem het beste past

6 Minder afval op straat

- Slimme inzameltijden en duidelijkere informatie
- Snellere schoonmaak bij volle containers
- Betere afstemming tussen gemeente en bewoners

7 Toekomstbestendig afvalbrengdepot

- Ruimere openingstijden en meer personeel voor begeleiding
- Bouw van een tweede afvaldepot aan de andere kant van de stad
- Een servicegerichte aanpak in plaats van regels en wachttijden

6.1 Zoetermeer verdient een afvalbeleid dat werkt

Het huidige college zegt te verduurzamen, maar in de praktijk staat de stad stil. De invoering van een derde afvalbak roept veel onrust op, terwijl de echte zorgen van inwoners nauwelijks worden gehoord. D66 wil dat er eindelijk beleid komt dat luistert naar wat mensen écht ervaren in de straat, in de tuin en bij het afvaldepot.

Het burgerberaad over afval was een goed begin. Inwoners hebben laten zien dat ze bereid zijn om mee te denken en moeilijke keuzes te maken. Maar dit college heeft de adviezen half uitgewerkt en onvoldoende omgezet in slimme oplossingen. D66 wil dat de inbreng van inwoners écht serieus wordt genomen. Niet alleen tijdens het schrijven van plannen, maar juist bij de uitvoering.

6.2 Geen verplichting voor een derde bak

De komst van de derde klike leidt bij veel inwoners tot frustratie. Mensen met kleine tuinen, ouderen of bewoners van appartementen hebben simpelweg geen ruimte of behoefte aan nóg een container.

D66 wil geen verplichte derde bak. Inwoners moeten kunnen kiezen voor alternatieven, zoals het gebruik van ondergrondse containers of het inzamelen met speciale afvalzakken.

Goede afvalscheiding bereik je niet met dwang, maar met gemak en overtuiging. D66 kiest voor een systeem dat past bij de straat en bij de mens.

6.3 Afval scheiden door bewustwording

In plaats van inwoners op te jagen met waarschuwingen en boetes, wil D66 investeren in kennis, uitleg en bewustwording. Mensen willen best hun steentje bijdragen als ze begrijpen waarom, en als het hen makkelijk wordt gemaakt.

We moeten inwoners helpen om de juiste dingen in de juiste bak te doen, niet bestraffen als het een keer misgaat. We overtuigen mensen met een goed verhaal. D66 Zoetermeer gelooft niet in een afvalstelsel waarbij mensen per kilo op kosten worden gejaagd. We moeten het mensen makkelijker maken om afval te scheiden, en niet onmogelijk om gewoon te kunnen leven.

Daarom kiezen we voor nascheiding in de hele stad. De techniek wordt steeds beter en het aandeel PBD in het restafval is kleiner dan vroeger. De grootste afvalstroom is niet plastic of verpakkingsmateriaal, maar GFT. Daar zitten de meeste kilo's, daar ontstaat de meeste stank en dáár kunnen we dus het verschil maken. D66 wil een grote campagne opzetten om inwoners te helpen hun voedselresten beter te scheiden. Als we GFT goed aanpakken, daalt het restafval vanzelf en halen we onze doelen zonder gedoe. Zo werkt afvalscheiding wél.

D66 wil dat het geld dat nu naar extra handhavers en boetes gaat, wordt ingezet voor communicatie, begeleiding en ondersteuning. Niet met de vinger wijzen, maar het samen doen.

6.4 Oog voor gezinnen

We zien dat jonge gezinnen en mantelzorgers nog altijd worstelen met bergen luiers en incontinentiemateriaal. Dat afval hoort niet wekenlang in de container te liggen. D66 wil dat Zoetermeer snel aparte inzameling regelt voor deze stromen.

6.5 Behoud en verbetering van ondergrondse containers

Ondergrondse containers zijn een van de beste oplossingen die onze stad kent. Ze houden de straten netjes en zijn een uitkomst voor bewoners die geen ruimte hebben voor drie bakken in hun tuin.

D66 wil dat de gemeente deze voorzieningen niet afbreekt, maar juist onderhoudt en uitbreidt waar dat kan. Zeker in wijken als Oosterheem, waar veel bewoners tevreden zijn met het huidige systeem, is het weghalen van ondergrondse containers een slecht idee.

In plaats van containers sluiten, moeten we zorgen dat ze beter werken: goed bereikbaar, duidelijk aangegeven en schoon gehouden.

6.6 Voorkom afval op straat

Als we het plan van het huidige college letterlijk uitvoeren, krijgen we straks een stad vol bijplaatsingen, overvolle bakken en frustratie. Veel inwoners weten niet waar ze met hun afval naartoe moeten. Dat is gebrekkig beleid. In plaats van mensen te wijzen op regels, waarschuwingen of boetes, moet de gemeente investeren in duidelijkheid en bewustwording.

Zoetermeeders willen best hun steentje bijdragen, maar dan moet het wel begrijpelijk en eenvoudig zijn.

Daarom wil D66 dat de gemeente beter nadenkt over praktische oplossingen: ruimere inzameltijden, duidelijke informatie en voorzieningen die passen bij de wijk. Niet straffen als het misgaat, maar zorgen dat het goed kán gaan.

D66 Zoetermeer gelooft niet in het uitbreiden van de handhavingscapaciteit om inwoners die gewoon willen leven het onmogelijk te maken. Wij geloven in bewustwording en in het bieden van goede voorzieningen om het afvalprobleem écht op te lossen.

6.7 Een toekomstbestendig zelfbrengdepot

Het Zelfbrengdepot speelt een sleutelrol in de afvalketen, maar het kraakt onder de drukte. Medewerkers hebben te weinig tijd om inwoners te helpen en wachtrijen lopen op. In plaats van meer handhavers op straat wil D66 dat de gemeente investeert in betere service.

Wij willen ruimere openingstijden, meer personeel dat bezoekers kan begeleiden, en de bouw van een tweede afvalbrengdepot aan de andere kant van de stad. Zo maken we afvalscheiding makkelijker en voorkomen we zwerfafval.

6.8 D66 Zoetermeer kiest voor vertrouwen

Wij geloven dat Zoetermeeders bereid zijn hun afval beter te scheiden – als het systeem eerlijk, duidelijk en werkbaar is. Geen straf, maar steun. Geen verplichting, maar keuzevrijheid. Geen verwarring, maar samenwerking.

7. Cultuur, sport en evenementen

Zoetermeer is een stad vol talent, verhalen en ontmoeting. Van muziek tot muurschildering, van voetbal tot dans, het zijn deze momenten die mensen samenbrengen. D66 wil dat iedereen kan meedoen, dichtbij huis, op het plein, in het park of in de bibliotheek om de hoek. Cultuur en sport verbinden, dagen uit en helpen ontwikkelen en ontdekken. Cultuur en sport horen niet alleen in het Stadshart maar in elke wijk.

Een levendige stad bouw je samen. Kunstenaars, verenigingen, vrijwilligers en sportclubs geven Zoetermeer kleur en energie. Daarom investeren we in ruimte voor makers, eerlijke kansen voor sport en evenementen en steun voor organisaties die mensen verbinden. Zo maken we van Zoetermeer een stad die niet alleen werkt maar ook leeft.

Onze inzet:

1 Sterke cultuurbasis

- Erfgoedcentrum als plek voor historie, educatie en ontmoeting
- Bibliotheek en culturele instellingen sterker in elke wijk
- Toegankelijke cultuur voor iedereen met aandacht voor betaalbaarheid

2 Ruimte voor makers

- Plaats voor muurschilderingen, ateliers en tijdelijke invulling van leegstaande panden
- Legale vrijplaatsen voor graffiti en street art
- Praktische ondersteuning voor lokale makers en buurtprojecten

3 Nationaal Videogame Museum als motor

- Begeleiding bij groei en vernieuwing in het Stadshart
- Samenwerking met onderwijs, Dutch Innovation Factory en makers
- Programma's voor jongeren, techniek en digitale cultuur

4 Sport en bewegen voor iedereen

- Meer sportveldjes, buitenfitness en veilige wandelroutes in de wijk
- Clubs en vrijwilligers eerlijk ondersteunen en accommodaties op orde
- Meedoen via de ZoetermeerPas zodat niemand aan de kant staat

5 Evenementen in elke wijk

- Eerlijke verdeling van subsidies voor grote festivals en nieuwe initiatieven
- Makkelijker aanvragen voor bewoners en jongeren
- Programma's op pleinen, in parken en buurthuizen door de hele stad

6 Herdenken en vieren

- Jaarlijks zichtbare Coming Out Day in stad en wijken
- Waardige Ketikoti met onafhankelijk comité en een blijvend monument

7 Water en recreatie

- Open vaarverbinding op het Noord Aa met oog voor natuur en veiligheid
- Meer ruimte voor watersport, onderwijs en verenigingen
- Heldere afspraken met partners voor beheer en rust op het water

7.1 Sterke cultuur, sterke stad

Zoetermeer heeft culturele instellingen om trots op te zijn. Poppodium De Boerderij trekt al jaren bezoekers uit de hele regio, filmhuis Cameo laat zien dat film veel meer is dan popcorn, en het Nationaal Videogame Museum is uitgegroeid tot een van de grootste publiekstrekkingen van de stad. Samen met het Stadstheater, CKC & partners en de Bibliotheek aan het Stadhuisplein vormen zij het culturele hart van Zoetermeer. Plekken waar leren, maken, optreden en ontdekken samenkomen.

D66 wil dat deze instellingen niet alleen blijven bestaan, maar ook de ruimte krijgen om te groeien. We investeren in hun kracht en aantrekkingskracht en bouwen verder aan dit culturele cluster. Cultuur hoort niet alleen binnen muren, maar ook op straat en in de wijken. Of je nu leert drummen bij het CKC, een première bezoekt bij Cameo of met je kind op ontdekkingstocht gaat in het museum, cultuur moet voelbaar zijn in heel de stad.

D66 Zoetermeer strijdt al meer dan tien jaar voor een nieuw gebouw voor Poppodium De Boerderij, een cultuuricoon dat een moderne, toekomstbestendige en markante huisvesting verdient. Wat D66 betreft moet dit nu eindelijk werkelijkheid worden. De komende coalitie moet de plannen definitief maken en zorgen dat de nieuwbouw daadwerkelijk van start kan gaan, zodat De Boerderij kan blijven uitgroeien tot het toonaangevende podium dat Zoetermeer verdient.

Zoetermeer kent ook plekken die ons herinneren aan hoe de stad is ontstaan. De historische linten, zoals de Voorweg en de Seghwaertseweg, vertellen het verhaal van waar we vandaan komen. D66 wil deze karakteristieke lijnen behouden en koesteren. Ze geven de stad

herkenning en warmte, en vormen een levend stuk geschiedenis tussen de moderne wijken. Door zorgvuldig om te gaan met deze linten en hun omgeving te versterken met groen, water en passende bebouwing, verbinden we verleden en toekomst op een manier die bij Zoetermeer past.

Daarom kiest D66 voor een sterke culturele basis die recht doet aan het erfgoed van onze stad én ruimte biedt aan nieuwe verhalen. Erfgoed gaat niet alleen over oude stenen, maar ook over herinneringen en gemeenschappen. Door ze zichtbaar te houden, maken we ruimte voor nieuwe perspectieven.

De bibliotheek is daar een prachtig voorbeeld van. Zij is allang niet meer alleen een plek om boeken te lenen, maar de huiskamer van de wijk geworden: een plek om samen te leren, te ontdekken, te programmeren en elkaar te ontmoeten. D66 wil dat iedere wijk zo'n plek heeft, waar jong en oud zich welkom voelt, waar taal geen barrière vormt en nieuwsgierigheid wordt gevoed. Daarom willen we dat alle Zoetermeerse baby's automatisch lid worden van de bibliotheek en verlengen we het gratis jongerenabonnement tot 28 jaar.

Ook lokale makers verdienen meer ruimte. Zoetermeer barst van talent: van fotografen tot spoken word-artiesten, van schilders tot dansers. D66 wil dat dit talent kan groeien, niet alleen op gevestigde podia, maar ook in ateliers, op muren, pleinen en straten. Kunst in de openbare ruimte maakt de stad levendig en herkenbaar, met muurschilderingen, kleine optredens en muziek op het plein.

Cultuur moet je kunnen meemaken, ongeacht je portemonnee of achtergrond. Daarom pleit D66 voor toegankelijke evenementen, betaalbare tickets en extra aandacht voor inwoners die niet vanzelfsprekend hun weg naar cultuur vinden. Zo blijft cultuur geen eiland, maar een brug die mensen samenbrengt.

Ook erfgoed hoort daarbij. Er komt daarom wat D66 betreft een erfgoedcentrum. Het gaat niet alleen om eeuwenoude gebouwen, maar ook om de verhalen van bewoners en de geschiedenis van de stad zelf, van de boerderijen aan de Zegwaartseweg tot de groei van Palenstein. Door deze verhalen zichtbaar te houden, maken we ruimte voor nieuwe perspectieven. Zoetermeer is een New Town, en ontzettend snel gegroeid. Daarom is het belangrijk voor de huidige en toekomstige generatie om te zien en ervaren waar we vandaan komen.

Zoetermeer is een jonge stad met diepe wortels. D66 wil dat elke inwoner die geschiedenis kan ervaren, niet als iets van vroeger, maar als inspiratie voor morgen. Want pas als we weten waar we vandaan komen, kunnen we samen bouwen aan waar we naartoe willen.

Nationaal Videogame Museum als publiekstrekker

Het Nationaal Videogame Museum is nu al een van de belangrijkste culturele trekpleisters van

Zoetermeer. Met honderden speelautomaten, retro consoles en interactieve zalen brengt het de geschiedenis van gamen tot leven. Jongeren, gezinnen, liefhebbers van techniek en nostalgici lopen er zij aan zij. De geplande verhuizing naar een prominente plek in het Stadshart is meer dan logisch. Het is een kans om het museum uit te bouwen tot wat het verdient te zijn: een icoon van moderne cultuur, met landelijke betekenis.

D66 Zoetermeer gelooft in de kracht van digitale cultuur. Het museum is een symbool van vernieuwing, van creativiteit, van generaties die elkaar raken via spel. Wij zien een toekomst waarin het Videogame Museum zich ontwikkelt tot een publieksmagneet van het niveau van Corpus of Naturalis. Een plek waar onderwijsinstellingen naartoe trekken, waar vakmensen exposeren, waar nieuwe technologieën tastbaar worden voor jong en oud. Een instituut waar Zoetermeer nationaal om bekend staat.

Daarom willen we in de komende jaren investeren in een pand dat deze visie aankan. Een plek die zichtbaar is, goed bereikbaar, uitnodigend en flexibel in gebruik. Geen tijdelijke oplossing, maar een culturele thuisbasis waar groei mogelijk is. Met ruimte voor exposities, workshops, schoolprogramma's, evenementen en makersplekken. Een plek waar Zoetermeesters trots op kunnen zijn en waar bezoekers voor omrijden.

We zorgen dat het museum een vaste plek krijgt in onze cultuurplannen. Dat het samenwerkt met scholen, met de Dutch Innovation Factory, met lokale makers en evenementenorganisaties. Zo bouwen we aan een sterke culturele toekomst waarin Zoetermeer vooroploopt in digitale beleving.

7.2 Samen maken we cultuur

Cultuur is geen dienst die je afneemt. Het is iets wat je samen maakt. Als iemand die een gedicht voordraagt op een plein. Als een buurvrouw die met een groep bewoners een voorstelling organiseert in het wijkcentrum. Als jongeren een muurschildering maken en daarmee kleur geven aan hun eigen omgeving. D66 gelooft in een stad waar cultuur niet alleen geprogrammeerd wordt, maar ontstaat uit de kracht van mensen zelf.

Daarom willen we dat inwoners veel meer betrokken worden bij wat er gebeurt in hun buurt. Niet pas als het programma al vaststaat, maar vanaf het eerste idee. Als bewoners iets willen doen met muziek, theater, beeldende kunst of verhalen uit de wijk, dan moet de gemeente dat niet ingewikkeld maken, maar juist aanmoedigen.

Dat begint met ruimte. Letterlijk, door plekken beschikbaar te stellen. En figuurlijk, door regels los te laten waar ze vernieuwing in de weg zitten. Denk aan regelluwe zones voor culturele

experimenten, aan leegstaande panden die tijdelijk tot atelier of pop-up podium worden omgevormd, of aan flexibele vergunningen voor kleine evenementen.

We zorgen dat wijkbudgetten ook kunnen worden ingezet voor kunst en cultuur. Zodat het buurthuis net zo goed een expositieruimte kan zijn. Of het schoolplein een tijdelijk theater. Of de bibliotheek een plek waar makers en bewoners samen iets nieuws creëren. Wat lokaal leeft, krijgt zo letterlijk podium.

En dat doen we niet alleen. Samenwerking met scholen, welzijnsorganisaties, ondernemers en culturele instellingen is onmisbaar. Want cultuur voedt niet alleen de geest, het versterkt ook de gemeenschap. Het bouwt bruggen tussen jong en oud, tussen bewoners met verschillende achtergronden, tussen idee en uitvoering.

Daarom dat we voor Ketu Koti een waardige herdenking willen. Door de inzet van D66 Zoetermeer is dit thema in onze stad op de kaart gezet. Het leed van vroeger erkennen en de vooruitgang vangen in taal, muziek en kunst. Als we cultuur samen maken, wordt het ook van iedereen. Dan voelen mensen zich gezien, gehoord en uitgenodigd. Zo groeit Zoetermeer niet alleen in gebouwen of cijfers, maar in vertrouwen en verbondenheid. En dát is pas echte cultuurkracht.

7.3 Sport als basis voor gezondheid en ontmoeting

In een gezonde stad kun je bewegen zonder drempels. Even een rondje wandelen in de wijk, een potje voetbal op het plein, een zwembad voor je kind, of gewoon de vrijheid voelen om actief te zijn – op je eigen manier, in je eigen tempo. D66 ziet sport en beweging niet alleen als iets fysieks, maar ook als een bron van energie, ontmoeting en zelfvertrouwen.

Zoetermeer kent een rijke sportcultuur. Van hockeyvelden tot honkbal, van judo tot zaalvoetbal. In bijna elke wijk zie je vrijwilligers opstaan die de club draaiend houden, trainers die hun vrije avond geven om een kind vooruit te helpen, of ouders die aan de kant staan met een thermoskan en aanmoediging. Die inzet verdient meer dan waardering. Die verdient ondersteuning, ruimte en vertrouwen. Ook zetten we in op initiatieven voor nieuwe sporten in de stad, zoals cricket of beachvoetbal. Hiermee hopen we meer Zoetermeesters te inspireren om te gaan sporten.

D66 Zoetermeer hecht grote waarde aan het behoud van buurtsportcoaches, omdat zij een cruciale schakel vormen tussen scholen, verenigingen en jongerenwerkers. Door hun werk komen kinderen en jongeren in aanraking met sport, spel en gezonde beweging. We zetten daarom in op meer georganiseerd buitenspelen, bijvoorbeeld via succesvolle initiatieven zoals FC Straat, die laten zien dat sport en ontmoeting jongeren echt in beweging brengen.

Sport is er voor iedereen. Daarom investeren we in toegankelijke sportvoorzieningen voor jong en oud, maar ook voor mensen met een fysieke of mentale beperking. Voor mensen die in teamverband willen spelen én voor wie liever alleen beweegt. We willen meer plekken voor buitenfitness, veilige wandelroutes, en sportveldjes in buurten waar nu weinig mogelijkheden zijn. Niet alleen aan de rand van de stad, maar juist midden in de wijk. Toegankelijkheid gaat echter niet alleen over ruimte, maar ook over betaalbaarheid. De ZoetermeerPas speelt daarin een belangrijke rol. Dankzij deze pas kunnen meer inwoners meedoen aan sportactiviteiten, zwemlessen of lid worden van een vereniging, ongeacht hun inkomen. D66 ziet de waarde van deze voorziening en blijft haar actief ondersteunen en versterken, zodat meedoen vanzelfsprekend blijft voor iedereen.

Het gaat om méér dan prestatie. Sport is ook ontmoeting. In het park. Op school. In de wijk. We zien hoe sport verbindt waar taal dat soms niet doet. Hoe mensen met een beperking of kwetsbaarheid in beweging hun plek vinden. Daarom zorgen we dat ook inwoners met een licht verstandelijke beperking (LVB), ouderen, mensen met minder geld of een minder goede gezondheid, mee kunnen doen.

Bewegen maakt ons gezonder. Maar het maakt de stad ook zachter. Als we ruimte maken voor sport, maken we ruimte voor samenleven. D66 wil een Zoetermeer waarin je niet hoeft te vragen of je mee mag doen. Je doet mee. Omdat er plek is. Omdat het kan. Omdat het gewoon normaal is.

7.4 Recreatie en verenigingen

Bewegen moet vanzelf gaan. Of je nou traint bij een sportvereniging, wandelt met je buurvrouw, een kind op het plein ziet voetballen of zelf even tot rust komt in het groen. D66 wil dat elke Zoetermeerder zich vrij voelt om in beweging te komen. Op zijn eigen manier. Op zijn eigen moment.

We maken van bewegen geen project maar een onderdeel van hoe de stad voelt. Met goede bewegwijzering. Met plekken die uitnodigen. Met een infrastructuur die niet vraagt of je sportief bent maar die gewoon met je meeloopt. Daarom staan we naast de verenigingen. Zij zorgen al jaren voor structuur, plezier en ontmoeting. Ze verdienen goede velden, veilige accommodaties en eerlijke ondersteuning. Maar bewegen stopt niet bij de poort van een sportclub. Het begint ook gewoon op straat.

De Zoetermeerse Plas is een parel in onze stad. Een plek waar je komt om te wandelen, te kijken, tot rust te komen. Maar ook om te bewegen. Te suppen. Te zeilen. Te leren. D66 ziet het potentieel van die plek. En we willen dat het niet alleen een uitzicht is, maar een uitlaatklep. We

spraken met watersporters, met vrijwilligers van bijvoorbeeld de Scouting en de Meervaarder en met jongeren die hun eerste zeilervaring hebben opgedaan op het Noord-Aa. Daar hoor je wat werkt. En wat nog mist.

Een betere verbinding met het omliggende water. Meer ruimte voor de clubs. En vooral: meer kansen voor kinderen om kennis te maken met watersport, gewoon in hun eigen stad. D66 wil een open vaarverbinding. Niet omdat we bootverkeer willen, maar omdat we de stad willen openen. Voor suppers. Voor kanoërs. Voor kleine vaartuigen. Met oog voor natuur, stilte en veiligheid. En met duidelijke afspraken met het hoogheemraadschap en de provincie.

De Zoetermeerse Plas hoort bij de stad en kan ook meer betekenen voor Zoetermeer. Dan moet hij ook meer teruggeven. D66 zorgt dat er ruimte komt. Voor sport. Voor ontspanning. En voor verhalen die beginnen op het water. We willen dat kinderen uit alle wijken leren wat je kunt doen op het water. Dat je zelf het roer kunt pakken. Met ruimte voor scholen, sportdagen en zomerkampen. Niet als hobby voor enkelen, maar als kans voor iedereen.

7.5 Evenementen en een levendige stad

Een stad leeft pas echt als je het voelt. Op het plein waar een bandje speelt. In het park waar buurtgenoten samen picknicken. Op een zwoele zomeravond met foodtrucks en kindergezichten vol schmink. Die momenten zijn niet alleen gezellig. Ze verbinden. Ze laten mensen zich thuis voelen. Dát is de kracht van een stad die leeft.

Zoetermeer heeft het in zich. Van Rastaplas tot het Bevrijdingsfestival, van Culinaire Zoetermeer tot de Oldtimerdag in de Dorpsstraat. Maar er is ruimte voor meer. D66 wil dat de stad niet alleen grote festivals kent, maar ook kleine buurtinitiatieven een kans geeft. Denk aan straattheater in Rokkeveen, een openluchtfilm in Seghwaert of een kleinschalig jongerenfeest in Oosterheem. Voor iedereen, in elke wijk.

D66 wil dat het vanzelfsprekend wordt om met de fiets naar evenementen te gaan. Daarom zorgen we voor voldoende en veilige fietsenstallingen bij festivals, markten en buurtactiviteiten. Zo wordt duurzaam vervoer de makkelijke keuze en blijft de stad bereikbaar en leefbaar, ook als het druk is.

Daarvoor is een eerlijke en toegankelijke verdeling van evenementensubsidies nodig. Nu zien we nog te vaak dat vooral gevestigde organisatoren toegang krijgen tot middelen, terwijl nieuwe, creatieve ideeën blijven hangen op papier. D66 wil dat anders. We zorgen dat er financiële ruimte is voor alle soorten evenementen. We maken het makkelijker om een aanvraag

te doen, juist voor bewoners, jongeren en nieuwe organisatoren die iets willen bijdragen aan hun buurt.

De binnenstad speelt hierin natuurlijk een belangrijke rol. Maar een levendige stad beperkt zich niet tot het Stadshart. Ontmoeting gebeurt overal: in wijkcentra, op sportvelden, in buurttuinen en op schoolpleinen. We willen ruimte voor programma's in alle delen van Zoetermeer. En dat gaat verder dan de middag. Ook in de avond willen we iets te bieden hebben. Voor jongeren, voor studenten, voor mensen die de stad 's avonds niet willen verlaten omdat er simpelweg niets meer te doen is.

Zoetermeer heeft straks vijf casino's, terwijl dit er tien jaar geleden nog maar twee waren. Gokken kan gemakkelijk zijn, maar werkt ook verslavend en heeft negatieve gevolgen voor de financiën en de gezondheid. Daarom wil D66 geen verdere uitbreiding van het aantal casino's en speelhallen in onze stad.

Een stad waar je niet alleen woont maar leeft, herken je aan de energie op straat. Aan het gelach, de muziek, het samenzijn. Aan plekken die bruisen zonder overlast. Aan momenten die blijven hangen. Dat is wat een stad tot stad maakt. En Zoetermeer verdient dat. Iedere dag weer.

8. Mobiliteit en Verkeer

Zoetermeer groeit naar 150.000 inwoners en verdient een mobiliteitssysteem dat veilig, schoon en vlot is. Wij kiezen duidelijk voor lopen, fietsen en openbaar vervoer: auto alleen wanneer echt nodig. Woningbouw en werkgelegenheid leggen we bij voorkeur langs bestaande OV-assen zoals bij station Entree of Bleizo-West.

Toch zien we dat het openbaar vervoer in Zoetermeer nog tekortschiet: nachtbussen rijden beperkt, de route van de Krakeling in de stad is gedateerd en de regionale verbindingen (zoals richting Utrecht of Rotterdam) kunnen veel beter. Tegelijkertijd kampt delen van de stad met drukke verkeersaders zoals de N206 die als sluiproute fungeert.

Onze inzet:

1 Veilig en rustig verkeer in de wijken

- 30 km/u als norm waar dat kan, 15 km/u rond basisscholen voor echte verkeersveiligheid
- Betere oversteekplaatsen, verlichting en veilige rotondes in alle wijken
- Slimme inrichting van straten zodat kinderen veilig naar school kunnen

2 Zoetermeer als fietsstad van de regio

- Doorlopende, logische fietsroutes tussen wijken en naar het Stadshart
- Meer fietsenstallingen bij stations, scholen en winkelgebieden
- Duidelijke regels en handhaving in de Dorpsstraat zonder een fietsverbod

3 Sterk en toekomstgericht openbaar vervoer

- Modernisering van de Krakeling met betere haltes en aansluitingen
- Realisatie van de ZoRo-lijn als directe verbinding met Rotterdam
- Betere bereikbaarheid van stations Entree, Bleizo-West en Centrum-West

4 Bruisende nachtleven in Zoetermeer

- Duidelijke dienstregeling en vindbare haltes voor nachtbuslijnen
- Vaker nachtvervoer naar Leiden, Den Haag en Rotterdam
- Samenwerking met horeca en onderwijs voor veilig nachtvervoer
- Ruimte voor horeca en cultuur met minder regels en een sfeervolle, groene binnenstad

5 Ruimte voor de auto, waar dat nodig is

- Aanpak van knelpunten zoals de N206 en sluiproutes door de stad
- Slimme parkeervoorzieningen bij OV-knooppunten en in nieuwe wijken
- Stimuleren van deelauto's en elektrische mobiliteit

6 Duurzaam en toekomstbestendig vervoer

- Zero-emissiezones en schone stadslogistiek met wijk-afhaalpunten
- Laadpalen in elke wijk, ook waar elektrisch rijden nog niet vanzelfsprekend is
- Meer ruimte voor lopen, ontmoeten en verblijven in plaats van verkeer

8.1 Vooruitgaan in veiligheid

We zien het op veel plekken in de stad: kruispunten waar kinderen oversteken, wegen waar auto's nog steeds te hard rijden, fietsroutes die net niet veilig voelen. Daar hoort tempo bij dat past bij de omgeving. D66 wil daarom een heldere aanpak: in de wijken 30 waar het moet, 50 waar het kan.

Wij willen duidelijke en logische grenzen die je kunt uitleggen aan elke weggebruiker. Dit betekent dat op sommige wegen die wijken aan elkaar verbinden, en waar het verkeerstechnisch mogelijk is, 70 km/u gereden kan worden. Bij alle Integrale Kindcentra wil D66 veilige zones van 15 kilometer per uur invoeren, zodat kinderen rustig en veilig naar school kunnen lopen en fietsen en ouders met een gerust hart hun kind de straat op laten gaan.

Verkeersveiligheid zit hem echter in meer dan enkel een bord of een norm, maar in de hele inrichting van de straat. Ook de infrastructuur moet dus meewerken. Wij zorgen voor betere oversteekplaatsen, duidelijke markering en veilige rotondes. Als een gebied opnieuw wordt ontwikkeld, gaan we na in de buurt of er behoefte is aan dergelijke verkeersmaatregelen. We zorgen voor genoeg straatverlichting zodat inwoners zich veilig voelen, op elk tijdstip van de dag.

D66 wil dat de inrichting van straten helpt om veilig gedrag vanzelfsprekend te maken. Door wegprofielen slim aan te passen zorgen we dat automobilisten automatisch langzamer rijden, zonder dat daar extra regels of handhaving voor nodig zijn. Zo wordt veiligheid een logisch onderdeel van goed ontwerp.

Als we de snelheid verlagen op de juiste plekken, maken we Zoetermeer veiliger voor kinderen, overzichtelijker voor ouderen en prettiger voor iedereen die zich te voet of op de fiets verplaatst. Dat is vooruitgang in het verkeer.

8.2 Zoetermeer als fietsstad van de regio

De fiets moet de snelste, veiligste en prettigste manier worden om je door Zoetermeer te verplaatsen. Zoetermeer is immers de beste grote fietsgemeente van Nederland, en dat willen we graag zo houden. Niet alleen met mooie woorden, maar met slimme keuzes op straat.

We willen veilige fietspaden die logisch doorlopen. Geen kruisingen die verwarren of eindigen in stoepen. En geen wijken waar je moet omlopen omdat er geen fietstunnel is. We investeren in betere fietsverbindingen tussen en in de wijken, in meer stallingen bij het OV, en in veilige oversteekplaatsen bij drukke wegen. Voor kinderen die zelfstandig naar school, de sportvereniging of muzieklus gaan. Voor ouderen die hun vrijheid willen houden. Maar ook voor iedereen die gewoon vlot van A naar B wil gaan, zonder uitstoot en zonder gedoe.

Het Stadshart moet weer van fietsers en voetgangers worden. Niet van auto's die als vanzelfsprekend voorrang hebben in een gebied dat eigenlijk gebouwd is om in te verblijven. D66 wil daarom dat we het Stadshart anders inrichten. Met duidelijke fietsstraten aan de randen, goede fietsenstallingen op logische plekken, en een netwerk van veilige routes tussen de wijken en de binnenstad.

D66 wil dat langere fietsroutes, zoals het Kangoeroepad, duidelijk worden aangegeven met goede bebording en voorrangsmarkering. Zo blijft fietsen overzichtelijk en veilig, ook op drukke stukken, en wordt het nog aantrekkelijker om op de fiets door de stad te gaan.

De fiets moet ook welkom zijn in de Dorpsstraat. Overlast moeten we tegengaan door duidelijke regels te maken, duidelijke bebording op te hangen naar naastliggende fietsroutes en voornamelijk te handhaven. Ook hier moet worden geïnvesteerd in fietsenstallingen op logische plekken. D66 gelooft echter niet in een algeheel fietsverbod. Hiermee worden inwoners, die naar de Dorpsstraat gaan op de fiets om boodschappen te doen of te winkelen, gestraft. Zij zullen dit dan elders gaan doen. Wij willen geen fietspaden die zomaar stoppen. Geen wirwar van regels. Maar gewoon: doorfietsen, afstappen waar het moet, en weer verder.

8.3 Duurzame mobiliteit

Onze straten horen bij het dagelijks leven. Het zijn de plekken waar kinderen naar school fietsen, waar ouderen een rondje lopen, waar burens elkaar ontmoeten. Maar te vaak zijn die straten vooral ingericht voor doorstroming, voor blik, voor haast. D66 wil dat anders. Wij willen dat straten weer van mensen worden. Van voetgangers. Van fietsers. Van kinderen.

Daarom kiezen we voor een stad die uitnodigt om te bewegen. Waar je veilig kunt fietsen, zonder plots eindigende paden of onduidelijke kruisingen. Waar je als kind zelfstandig naar

school kunt, en als ouder met een gerust hart je kind laat gaan. Waar stoepen begaanbaar zijn voor kinderwagens, rollators en iedereen die gewoon even buiten wil zijn.

We maken ruimte voor deelmobiliteit. Voor deelauto's in buurten waar weinig parkeerruimte is. Voor elektrische fietsen die mensen nét dat zetje geven naar werk of sportclub. En voor slimme plekken om die voertuigen op te laden, zonder dat ze de straat blokkeren. Laadpunten moeten logisch verspreid zijn over de hele stad, ook in wijken waar de overstap naar elektrisch nog niet vanzelfsprekend is.

Steeds meer mensen laten thuis iets bezorgen. Dat is handig, maar zorgt ook voor meer drukte op de stoep, extra uitstoot en een straatbeeld dat minder leefbaar wordt. D66 wil dat we daar slimmer mee omgaan. Door in te zetten op zero-emissiezones en schone voertuigen voor de bezorging. En door te werken aan centrale afhaalpunten in de buurt, waar mensen hun pakket kunnen ophalen zonder dat er voor elke zending een busje de wijk in moet.

Het draait niet alleen om verkeer. Het gaat om vrijheid. Vrijheid om te kiezen hoe je reist. Vrijheid om buiten te zijn zonder uitlaatgassen of obstakels. Vrijheid om als kind te spelen op straat, zonder telkens opzij te moeten voor nog een auto.

D66 wil dat de openbare ruimte weer echt van iedereen is. Grote auto's nemen veel plek in en maken straten soms onveilig of onoverzichtelijk. Stoepen en fietspaden moeten vrij zijn voor voetgangers, kinderen en mensen met een beperking. Parkeren op de stoep wordt daarom actief aangepakt, zodat er ruimte blijft om veilig te lopen, spelen en fietsen.

Niet elke wijk is hetzelfde, en dat geldt ook voor de behoefte aan parkeerplekken. D66 wil daarom dat parkeernormen beter aansluiten op de omgeving. In drukke buurten of bij OV-knooppunten kan minder ruimte voor auto's juist meer leefruimte opleveren. Zo voorkomen we dat parkeerdruk zich verplaatst naar aangrenzende wijken en houden we de stad prettig en bereikbaar voor iedereen.

D66 wil Zoetermeer zo inrichten dat die vrijheid de norm wordt. Niet door te verbieden, maar door het goede aantrekkelijk te maken. Zo maken we van mobiliteit weer een middel om elkaar te ontmoeten, in plaats van elkaar te ontwijken. En zo geven we de straat stukje bij beetje terug aan de mensen die er wonen.

8.4 Ook in de nacht bereikbaar

Zoetermeer is geen stad die om elf uur dicht moet. Mensen werken in ploegendiensten, gaan uit in Leiden of Den Haag, volgen onderwijs dat tot laat doorgaat of stappen pas laat op de bus na een concert of familiebezoek. Dan moet je wel thuis kunnen komen. D66 heeft zich daar hard voor gemaakt. En met resultaat. De nachtbus naar Leiden is terug. Ook Den Haag is in de

vroege uurtjes weer bereikbaar. Elke vrijdag en zaterdag, met haltes in het Stadshart, Centrum-West en de rand van de stad.

Maar we zijn er nog niet. De dienstregeling moet duidelijker en de aansluiting beter. Alle wijken verdienen een goede bereikbaarheid. Hierbij bedoelen we met name de frequentie van de lijnen. Het nachtvervoer moet vindbaar zijn. In elke OV-app, zonder al te veel zoekwerk of omwegen.

Dit gaat ook over ondernemers. Horeca en culturele plekken bloeien als mensen veilig naar huis kunnen. Nachtvervoer zorgt voor meer bezoek, meer vertrouwen, meer reuring. D66 wil dat Zoetermeer goed bereikbaar blijft. Niet alleen overdag, maar ook als het donker is. Een stad die durft te groeien, zorgt dat je ook 's nachts thuiskomt.

D66 wil daarnaast dat de binnenstad 's avonds en 's nachts aantrekkelijker en levendiger wordt. Een bruisend nachtleven begint bij ondernemers die de ruimte krijgen om te ondernemen, zonder onnodige regels die horeca, cultuur en evenementen belemmeren.

We willen dat de gemeente investeert in een sfeervolle inrichting van het Stadshart: meer groen, betere verlichting en plekken die uitnodigen om elkaar te ontmoeten. Zo creëren we een veilige, gezellige en levendige binnenstad waar mensen graag blijven hangen, en waar Zoetermeer laat zien dat het meer is dan een stad die om elf uur dichtgaat.

8.5 Verbinding met de regio

De verbinding met Rotterdam is belangrijker dan ooit. Zoetermeer groeit. Inwoners werken, studeren of leven straks vaker in twee steden tegelijk. De afstand tussen Zoetermeer en Rotterdam is maar iets groter dan de afstand tussen Zoetermeer en Den Haag. Naar Den Haag gaan 18 trams per uur, naar Rotterdam bestaat niet eens een directe verbinding met openbaar vervoer. Tussen Zoetermeer en Rotterdam hoort een goede railverbinding. D66 wil dat de ZoRo-lijn er komt. En snel.

Een trein of lightrail die ons rechtstreeks met Rotterdam verbindt. Dit kan het beste via Bleizo, waar straks duizenden nieuwe woningen verrijzen.

Deze verbinding helpt niet alleen reizigers. Het trekt ook banen, maakt onderwijs bereikbaar en versterkt onze positie als stad. D66 wil dat de gemeente actief de regie neemt. Dat we samen met de Metropoolregio (MRDH), de provincie en het Rijk aan tafel zitten met een duidelijk verhaal. Tot het zover is willen we dat de buslijn vaker rijdt, comfortabeler wordt en aansluit bij wat mensen echt nodig hebben.

De Krakeling is ooit bedacht als ruggengraat van het openbaar vervoer in Zoetermeer. Maar inmiddels voelt hij op sommige plekken meer als een omweg dan als een verbinding. Haltes sluiten niet aan. Ritten zijn beperkt. Belangrijke plekken zoals het HagaZiekenhuis Zoetermeer worden overgeslagen.

Dat kan anders, wat D66 betreft. De Krakeling moet weer logisch worden. Een lijn die mensen brengt waar ze moeten zijn. Met haltes op de juiste plekken. Met een route die ook weer terugkomt bij je wijk. We willen dat de gemeente, HTM en MRDH samen keuzes maken die passen bij hoe mensen zich door de stad bewegen. Dat kan betekenen: nieuwe haltes, dubbele lussen, slimme koppelingen met bussen of de ZoRo-lijn.

Wat we niet willen is eindeloos studeren terwijl mensen wachten. De stad groeit. De behoefte groeit mee. Dus de Krakeling moet mee. Voor ons is dit meer dan een spoorproject. Het is een leefbaarheidsproject.

Zoetermeer heeft drie NS-stations. De stations hebben alle drie nog te weinig stedenbouwkundige inbedding in de stad. Planvorming en uitvoering van de Entree, duurzame herontwikkeling van het gebied rond de Nelson Mandelabrug en de ontwikkeling van Bleizo moeten ervoor zorgen dat de stations meer onderdeel van de stad worden. Er zal in overleg met de NS per station een actieplan worden ontwikkeld om de bereikbaarheid per trein van de stad te vergroten. Hierbij wordt tevens gekeken naar de koppeling van dienstregelingen van de NS aan die van de overige OV-aanbieders.

D66 ziet de huidige situatie van de Nelson Mandelabrug als onwenselijk. De staat van de brug blijft zorgelijk en de liften zijn te vaak defect. Het nieuw te ontwikkelen stationsgebied moet juist een visitekaartje worden voor Zoetermeer. Daarom bouwen we een nieuwe fiets- en voetgangersbrug bij de Afrikaweg, die volledig toegankelijk zal zijn zonder noodzaak van liften of roltrappen.

D66 wil dat de oostkant van Zoetermeer beter bereikbaar wordt. We onderzoeken of een tunnel onder de A12 of de RandstadRail mogelijk is, zodat fietsers en voetgangers veilig en gemakkelijk van oost naar west kunnen oversteken. Zo verbinden we wijken met elkaar en maken we de stad nog beter toegankelijk voor iedereen.

9. Veiligheid die je voelt

Zoetermeer is een stad waar mensen zich veilig willen voelen, niet alleen achter de voordeur maar juist op straat, in het park en onderweg naar school of werk. Toch voelen inwoners zich in sommige wijken onveilig, door donkere tunnels, overlast of onbegrip.

D66 wil dat veiligheid weer begint bij vertrouwen. Dat betekent goed verlichte straten, zichtbare wijkagenten, jongerenwerkers in elke wijk en hulp die dichtbij is. We kijken naar wat mensen écht ervaren. We pakken criminaliteit, overlast en discriminatie aan en investeren in saamhorigheid, preventie en kansen.

Onze inzet:

1 Een stad waar de straat weer van mensen is

- Verlichting plaatsen op donkere plekken en veilige routes aanleggen
- Meer ontmoetingsplekken, bankjes en speelruimte in de wijk
- Schoon, veilig en uitnodigend straatbeeld waar bewoners elkaar kennen
- Bewoners actief betrekken bij het signaleren van onveiligheid

2 Vertrouwen vóór handhaving

- Wijkagenten zichtbaar en aanspreekbaar in elke wijk
- Jongerenwerkers en jeugdhonken terug in de stad voor positieve ontmoetingen
- Snelle handhaving bij overlast door bijvoorbeeld fatbikes of afvaldumpingen
- Samenwerking tussen scholen, ouders en hulpinstanties voor vroegsignalering

3 Sterk tegen ondermijning, weerbaar in de digitale wereld

- Nauwe samenwerking met politie, ondernemers en woningcorporaties tegen ondermijning
- Bewoners helpen signalen van criminaliteit te herkennen
- Onderwijs over digitale veiligheid voor jongeren en ouderen
- Investeren in cybersecurity en bescherming van gemeentelijke gegevens

4 Veiligheid en vrijheid voor vrouwen

- Laagdrempelig anoniem meldpunt voor huiselijk en seksueel geweld
- Professionals trainen in vroegsignalering en doorverwijzing
- Bewustwordingscampagnes over gezonde relaties en respect
- Samenwerking met Veilig Thuis en lokale organisaties voor directe hulp

5 Een veilige en feestelijke jaarwisseling

- Gemeentelijke vuurwerk- of lichtshow als nieuw feestelijk alternatief
- Snelle invoering en handhaving van het landelijke vuurwerkverbod
- Veilige viering zonder schade of angst voor hulpdiensten en dieren
- Bewustwordingscampagnes over samen vieren, zonder overlast

9.1 Een stad waar de straat weer van mensen is

Of je nu woont in Meerzicht, Oosterheem of Seghwaert, het begint allemaal bij de straat. Is die schoon? Is die goed verlicht? Zie je iemand als je thuiskomt na een lange dag?

We willen buurten waar mensen elkaar durven aanspreken. Waar kinderen met plezier buitenspelen. Waar jongeren hun plek vinden zonder overlast te geven.

We investeren in wat werkt. In verlichting waar het donker is. In veilige fietsroutes. In bankjes op plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. We maken ruimte voor spelende kinderen, voor burens die elkaar helpen, voor buurthuizen die openstaan voor iedereen. En we luisteren. Want bewoners weten zelf het beste wat er speelt.

9.2 Vertrouwen vóór handhaving

Een veilige stad bouw je niet met alleen blauw op straat. Die bouw je met mensen die elkaar kennen. Mensen die weten wie er zorg nodig heeft, wie afglijdt, wie steun kan gebruiken. We willen dat wijkagenten de ruimte krijgen om hun wijk écht te leren kennen. Niet van incident naar incident, maar aanwezig, aanspreekbaar en bekend. Dat docenten niet alleen lesgeven maar ook signaleren. Dat ouders zich gesteund voelen als het lastig wordt.

We zorgen voor jongerenwerkers in alle wijken. De terugkeer van jeugdhonken in de stad breiden we uit, zodat jongeren ook overal in Zoetermeer een plek hebben om samen te komen. We ondersteunen organisaties als Buurtwerk om jongeren een zinnige dagbesteding te geven. Zo voorkomen we dat ze verveeld op straat gaan slenteren en daar voor overlast zorgen. We zorgen ervoor dat we met hen in gesprek gaan over hun problemen. Want de stad wordt veiliger als jongeren weten dat ze ertoe doen.

D66 wil dat de overlast van fatbikes in de stad wordt aangepakt op een manier die werkt. BOA's treden op waar dat nodig is, maar altijd met oog voor redelijkheid en gesprek. Jongeren worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid, zodat veiligheid en vrijheid hand in hand kunnen gaan en iedereen zich prettig voelt op straat.

In sommige gevallen ontkomen we niet aan streng handhaven, om verdere escalatie te voorkomen. Onze inwoners verdienen de bescherming en veiligheid die ze nodig hebben.

9.3 Sterk tegen ondermijning, weerbaar in de digitale wereld

Soms zie je het pas als je goed kijkt. Een loods waar nooit iemand komt. Jongeren die rondlopen met geld dat nergens vandaan lijkt te komen. Criminelen die gewone bedrijven gebruiken als dekmantel voor hun illegale activiteiten.

D66 wil dat Zoetermeer dat niet normaal gaat vinden. We blijven samenwerken met politie, ondernemers en woningcorporaties om ondermijning aan te pakken. En we zorgen dat bewoners signalen herkennen. Want wie weet wat er speelt, kan ingrijpen.

We maken ook werk van digitale veiligheid. Jongeren leren hoe ze zich online staande houden. Ouderen krijgen hulp bij het herkennen van oplichting. En we zorgen dat niemand in stilte slachtoffer wordt. De digitale veiligheid raakt ook de gemeente zelf. DAarom investeren we in de cybersecurity die de processen van de gemeente en de gegevens van de inwoners veilig houdt.

9.4 Een stad waar vrouwen veilig over straat kunnen

Femicide is een groot probleem in Nederland, en speelt helaas ook in Zoetermeer. Wij zetten ons in om de rol van meisjes en vrouwen in de maatschappij te versterken, en zorgen ervoor dat de veiligheid en vrijheid van vrouwen wordt gewaarborgd. Wij kijken hierbij naar de Rotterdamse aanpak die zich richt op vroegsignalering, bewustwording en hulp via onder meer Veilig Thuis.

Veiligheid begint bij vertrouwen. En bij de mogelijkheid om er melding van te maken. Want als we het hebben over huiselijk geweld, over vrouwen die thuis niet veilig zijn, dan hebben we het over iets dat vaak onzichtbaar blijft. In Zoetermeer mag dat nooit de norm zijn. D66 wil een anoniem meldpunt waar ook daadwerkelijk tot actie wordt overgegaan indien nodig. Voor vrouwen (en mannen) die iets meemaken of iets zien. Laagdrempelig, veilig, vertrouwelijk en vooral heel snel.

We willen dat elke professional, van huisarts tot wijkagent, weet wat te doen. Dat vriendinnen weten waar ze terecht kunnen. Dat jongeren leren wat gezonde liefde is. En dat we als samenleving eerder ingrijpen. Vaker luisteren. Minder weggijken.

D66 Zoetermeer wil dat de veiligheid van vrouwen en meisjes ook structureel wordt meegenomen bij de inrichting van de openbare ruimte. Dat betekent: goede en gelijkmatige verlichting, duidelijke zichtlijnen, veilige routes van en naar OV-haltes en het voorkomen van donkere of afgezonderde plekken. We betrekken vrouwen actief bij het ontwerpen van nieuwe of vernieuwde gebieden, zodat hun ervaringen daadwerkelijk worden meegenomen. Zo zorgen we niet alleen voor veiligheid achter de voordeur, maar ook op straat.

9.5 Vier een veilige jaarwisseling

Veiligheid begint bij vertrouwen. De wisseling van het jaar hoort een viering te zijn. Geen vlucht voor hulpdiensten. Geen schade aan woningen. Geen tramhaltes die in brand vliegen. We willen een jaarwisseling waar mensen naar uitkijken in plaats van bang voor zijn. Minder vuurwerk, meer verbondenheid. Het enige vuurwerk betreft de georganiseerde show op het plein. Zoetermeesters kunnen genietend uit het raam kijken. De mooie kant van de traditie blijft in stand. Een feest voor iedereen.

D66 is blij met het verbod op consumentenvuurwerk. Het is niet van deze tijd. Dat het nieuwe jaar nog altijd begint met herrie, verwondingen en angst voor ouders, kinderen en dieren, dat willen we niet meer. We willen een veilige, feestelijke jaarwisseling, met vuurwerk-, drone- of lichtshows die gemeentelijk georganiseerd zijn. Voor iedereen die van licht en geluid houdt. Maar wel gecontroleerd, en met respect voor de buurt.

Hulpdiensten moeten hun werk kunnen doen. Woningschade en persoonlijk leed door vuurwerk moeten verleden tijd zijn. Wijken moeten een plek zijn waar je met een veilig gevoel het jaar start. Zoetermeer kan kiezen voor een nieuwe norm. Voor gezelligheid, zonder schade. Voor vieren, zonder vlammen. Het landelijk vuurwerkverbod geldt vanaf 1 januari 2026. We willen dat de gemeente ervoor zorgt dat de nieuwe wet zo snel mogelijk wordt geïmplementeerd, gehandhaafd en zo nodig flankerend beleid inzet om dit te ondersteunen.

10. Een dienstbare gemeente

Zoetermeer is een stad van doeners, denkers en aanpakkers, maar contact met de gemeente voelt nog te vaak als een muur van regels en formulieren. Inwoners willen gewoon snel, vriendelijk en duidelijk geholpen worden, door iemand die meedenkt in plaats van doorverwijst. D66 wil een gemeente die luistert, uitlegt en doet wat ze belooft, digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet.

Een gemeente die fouten ziet als leermoment, ruimte geeft aan initiatief en inwoners vanaf het begin betreft bij plannen voor hun buurt. Zo maken we van de gemeente geen systeem, maar weer een bondgenoot van de stad: dichtbij, menselijk en dienstbaar.

Onze inzet:

1 Dienstverlening die inwoners verder helpt

- De gemeente doet wat ze belooft: snel, duidelijk en mensgericht
- Eén aanspreekpunt dat helpt, niet doorverwijst, telefonisch, digitaal of aan de balie
- Lokale ombudsman die inwoners bijstaat én de gemeente adviseert
- Brieven en berichten in begrijpelijke taal, zonder bureaucratische taal

2 Iedereen doet mee, juist als het niet vanzelf gaat

- Dienstverlening toegankelijk voor iedereen: digitaal én fysiek
- Persoonlijke hulp bij aanvragen en uitleg aan de balie of telefonisch
- Websites en formulieren eenvoudig te gebruiken, ook voor minder digivaardigen
- Niemand wordt afgeserveerd op wat hij niet weet, maar geholpen op wat hij wél wil

3 Inwoners die meedenken en meedoen

- Participatie vanaf het begin van plannen, niet pas bij de inspraakavond
- Ruimte voor burgerbegroting en uitdaagrecht: inwoners verdelen en doen mee
- Referendum met alternatief burgervoorstel, niet alleen 'voor' of 'tegen', maar ook plan B
- Iedereen kan meedoen: jongeren, ouderen, nieuwe inwoners, drukbezette gezinnen

4 Ruimte geven aan doeners

- Eén loket, de groene golfambtenaar, voor inwoners met goede ideeën
- Minder regels, meer vertrouwen voor bewonersinitiatieven en buurtprojecten
- Wijkregisseurs die deuren openen in plaats van formulieren sturen
- Inwoners krijgen ruimte om gemeentelijke taken zelf beter uit te voeren

5 De gemeente zijn we met elkaar

- Stadsdialogen om verbinding en begrip te versterken tussen inwoners

- Actieve aanpak tegen discriminatie, uitsluiting en polarisatie
- Samenwerking met scholen, sport- en geloofsgemeenschappen voor een hechter Zoetermeer
- Gemeente die dichtbij is, luistert en zichtbaar is in elke wijk

10.1 Dienstverlening die inwoners verder helpt

De gemeente is er niet om je te vertellen wat niet kan. De gemeente is er om je te helpen. Toch merken te veel inwoners dat het anders voelt. Een simpele aanvraag wordt een rondje door loketten. Je doet een melding, maar krijgt geen reactie. Of je krijgt een brief waar niemand chocola van kan maken.

In Zoetermeer moeten we dat anders durven doen. D66 wil dat dienstverlening weer draait om mensen. Dat als je een vraag hebt, je gewoon geholpen wordt. Aan de balie. Aan de telefoon. Door iemand die luistert en doorvraagt. Die niet zegt “dat is niet mijn afdeling”, maar gewoon zegt: “ik regel het”.

We willen een gemeente waar je brieven kunt begrijpen zonder juridisch woordenboek. Waar meldingen worden opgepakt, niet doorgeschoven. Waar het contact vriendelijk, duidelijk en op tijd is. Pas als de gemeente doet wat ze belooft, voelen mensen zich serieus genomen.

En mochten inwoner en gemeente er niet uitkomen dan moet er een goede klachten- en ombudsfunctie zijn. Het is daarbij belangrijk dat de ombudsman benaderbaar is en ook voor gevoel dichtbij is. Daarom pleiten wij voor een lokale ombudsman, die ook de gemeente kan bijstaan met specifiek beleidsadvies.

10.2 Iedereen doet mee, juist als het niet vanzelf gaat

Niet iedereen heeft drie schermen open en alle wachtwoorden paraat. Er zijn genoeg mensen in Zoetermeer voor wie de digitale wereld geen gemak is, maar een obstakel. Ouderen die verdwalen in het inlogportaal. Mensen die moeite hebben met lezen. Inwoners die opgroeiden met pen en papier, niet met apps en codes. En dan komt daar de gemeente nog eens overheen met formulieren, foutmeldingen en ingewikkelde brieven.

D66 wil dat we stoppen met de aanname dat iedereen het wel snapt. De samenleving is niet digitaal of fysiek. Ze is allebei. En dus moet de gemeente dat ook zijn. Ja, digitaliseren kan handig zijn. Maar dan wel met begeleiding. Met uitleg. Met iemand aan de balie die je helpt, zonder je weg te sturen naar een website. Met een telefoonlijn waar écht wordt opgenomen.

We zorgen dat de website toegankelijk is voor iedereen. Maar belangrijker nog: we zorgen dat mensen zich welkom voelen. Dat als je iets niet snapt, je niet wordt gezien als lastig, maar als iemand die geholpen moet worden. Zo zorgen we dat niemand buiten de boot valt. En zo maken we van Zoetermeer een stad waar iedereen mee kán en mág doen.

10.3 Inwoners die meedenken en meedoen

In Zoetermeer weten mensen prima wat er beter kan in hun straat. Waar het knelt. Wat mist. Wat schuurt. Maar te vaak horen ze pas over plannen als alles al is uitgetekend. Dan mag je nog iets zeggen, op een informatieavond waar je niet weet of er echt geluisterd wordt.

D66 wil dat we dat omdraaien. Geen inspraak als formaliteit, maar betrokkenheid vanaf het begin. Als we praten over nieuwe woningbouw, over de inrichting van een plein of het verdwijnen van een sportveld, dan doen we dat samen.

We zorgen dat iedereen mee kan praten, niet alleen wie de weg al kent. Jongeren, ouderen, mensen met weinig tijd of weinig vertrouwen. Participatie is pas echt als ook mensen die normaal zwijgen, zich durven melden. Dat vraagt om andere, nieuwe. Gesprekken op schoolpleinen. Rondetafels in de wijk. Online fora die toegankelijk zijn.

We investeren in de lokale democratie met voorstellen die inwoners meer inspraak en invloed geven op de besluitvorming van de gemeente. En we geven ruimte aan inwoners om eigenaarschap te nemen over hun straat, wijk en stad. Initiatief vanuit de stad moet worden gewaardeerd. Creativiteit van onze inwoners moet worden gestimuleerd.

We behouden de mogelijkheden om een referendum te organiseren, en vullen deze aan met de optie om zelf met een alternatief voorstel te komen. Dit betekent dat een referendum niet alleen 'voor' of 'tegen' een bestaand plan hoeft te zijn, maar inwoners ook de mogelijkheid biedt om met een eigen, alternatief plan te komen. Inwoners kunnen daarmee ook kiezen tussen een plan A (de beslissing van de gemeenteraad) of plan B (het aangedragen alternatief).

Ook willen we aan de slag met een burgerbegroting, waarmee we inwoners zelf een deel van het gemeentebudget, hun belastinggeld, laten verdelen. En het uitdaagrecht krijgt uitvoering en uitbreiding, zodat inwoners taken van de gemeente kunnen overnemen.

Niet iedereen hoeft gelijk te krijgen. Maar iedereen moet zich gehoord voelen. Want als je mag meedenken, wordt de stad ook een beetje van jou.

10.4 Ruimte geven aan doeners

Zoetermeer zit vol initiatief. In Oosterheem wordt een buurttuin opgezet met te weinig grond. In Meerzicht wil een groep bewoners een plein vergroenen, maar die loopt vast in vergunningsregels. In Noordhove wil een sportvereniging iets moois doen met jongeren, maar vindt nergens gehoor.

D66 wil dat die energie niet verdwijnt in wachttijden en formulieren. Mensen die hun handen uit de mouwen willen steken, moeten niet tegen muren aanlopen maar ruimte krijgen. Een gemeente die zegt: wat heb je nodig? Hoe kunnen we je helpen?

We versterken de rol van de wijkregisseur. Niet als doorgeefluik, maar als iemand die deuren opent. We maken regels soepeler als ze in de weg staan. En we geven bewoners het recht om publieke taken over te nemen als ze het beter en met meer liefde willen doen dan de gemeente. Ook zorgen we voor een groene golfambtenaar. Zoetermeeders die initiatieven willen ondernemen en daar de gemeente voor nodig hebben, komen terecht bij één loket dat ze verder helpt.

Of het nu gaat om een buurthuis, een plantsoen of een stukje straat: als mensen verantwoordelijkheid willen nemen, dan moeten wij dat niet tegenhouden. Dan moeten we dat steunen. Vertrouwen geven. Meedenken.

Want een stad groeit niet door regels alleen. Een stad groeit als mensen het gevoel hebben: dit is van ons.

10.5 De gemeente zijn we met elkaar

Uiteindelijk vormt niet de gemeentelijke overheid, maar de inwoners de stad. Samen zijn wij Zoetermeer. Toenemende polarisatie lijkt ons verder weg te voeren van het idee dat we het met elkaar moeten doen. Soms lijkt het wel of de kloven tussen groepen steeds dieper worden. Discriminatie, onbegrip en zelfs geweld ligt op de loer. Daar staan we tegen op.

Daarom organiseren stadsdialogen waarin inwoners met uiteenlopende achtergronden elkaar in een veilige, goed begeleide setting ontmoeten. Thema's variëren van veiligheid en leefbaarheid tot jeugd, zorg en groen; resultaten worden openbaar gemaakt en vertaald naar concrete acties van gemeente en partners (scholen, sport- en geloofsgemeenschappen). Hiervoor werken we samen met het ILOZ en andere maatschappelijke organisaties.

11. Financiën

Zoetermeer is een veerkrachtige stad met betrokken inwoners en een gemeente die meer kan dan ze zichzelf soms toestaat. Maar te vaak horen we dat het beeld overheerst van schaarste: plannen voor adoptiegroen worden geschrapt, minder geld voor zwerfafval en jongerenprojecten lopen terug.

D66 maakt zich zorgen: niet alleen over de inhoud, maar over de reden erachter. Al jaren wordt uitgegaan van tekorten, steeds blijkt er meer ruimte dan ingeschat. Wij willen die ruimte benutten om te investeren in leefbaarheid, buurten die schoon en veilig zijn, talenten die begeleid worden en vrijwilligers die ondersteund worden. Daarom pleiten we voor een begroting die helder is, onafhankelijk getoetst wordt en gericht is op langetermijnkracht.

Onze inzet:

1 Realistisch begroten met vertrouwen

- We begroten eerlijk en realistisch, niet op angst of tekorten
- We stoppen met te voorzichtig rekenen en benutten het geld dat wél beschikbaar is
- Jaarlijkse overschotten investeren we in mensen en buurten in plaats van bezuinigen

2 Investeren in wat werkt

- We behouden en versterken initiatieven zoals Jong Perspectief die jongeren richting en toekomst geven
- Zulke programma's kosten weinig maar leveren de stad het veelvoudige op
- We investeren in kansen, begeleiding en betrokkenheid van jongeren in elke wijk

3 Ruimte om vooruit te denken

- We maken structurele middelen vrij voor sociale en duurzame projecten
- De OZB blijft betaalbaar en eerlijk verdeeld over inwoners.
- We voorkomen verhogen van de OZB zoveel mogelijk
- Overbodige heffingen, zoals leges voor kabelgoten, worden afgeschaft of herzien

4 Waar D66 voor kiest

- Goed onderwijs en gelijke kansen voor ieder kind
- Mentoring, begeleiding en ondersteuning van jongeren
- Groene daken, betere isolatie en betaalbare verduurzaming
- Kunst en cultuur in de wijk en ruimte voor nieuwe makers

- Sport en bewegen, voor iedereen bereikbaar
- Democratie van onderop: zeggenschap voor inwoners
- Een stad die leefbaar is, niet alleen bewoonbaar

5 Waar we op willen besparen

- Overbodige regels en papieren processen
- Oneerlijke verdeling van subsidies
- Vastgoed dat niets bijdraagt aan de stad
- Structuren zonder zichtbaar resultaat voor inwoners

11.1 Realistisch begroten met vertrouwen

Zoetermeer is financieel veerkrachtig. Jaar na jaar sluit de gemeente af met miljoenenoverschotten, terwijl er tegelijk plannen liggen om te bezuinigen op voorzieningen die juist het hart van onze stad vormen. D66 vindt dat onbegrijpelijk. We willen eerlijk begroten en realistisch plannen. Geen voorzichtig rekenwerk dat schaarste voorspiegelt, maar een begroting die uitgaat van de echte cijfers. De ruimte die er is, gebruiken we om te investeren in mensen, buurten en initiatieven die de stad sterker maken.

11.2 Investeren in wat werkt

Jong Perspectief is een voorbeeld van wat D66 belangrijk vindt. Een initiatief dat jongeren richting, structuur en zelfvertrouwen geeft. Het kost de gemeente weinig, maar levert de samenleving het veelvoudige op. Elk jong mens dat zijn plek vindt, betaalt dat terug in betrokkenheid, opleiding en toekomst. Zulke programma's maken de stad sterker. D66 kiest ervoor ze te behouden en uit te breiden, niet weg te bezuinigen.

11.3 Ruimte om vooruit te denken

Onze investeringen richten zich op de toekomst. We willen structureel middelen vrijmaken voor projecten die de stad sociaal en economisch versterken. De OZB houden we betaalbaar, want lasten moeten eerlijk verdeeld blijven. Wij voorkomen verhoging van de OZB. En overbodige heffingen, zoals leges voor kabelgoten, schaffen we af of passen we aan zodat inwoners niet opdraaien voor onnodige kosten.

11.4 Waar D66 voor kiest

We investeren in goed onderwijs en gelijke kansen voor ieder kind. In mentoring, begeleiding en ondersteuning van jongeren. In groene daken, betere isolatie en betaalbare verduurzaming. In kunst en cultuur in de wijk en ruimte voor nieuwe makers. In sport en bewegen die voor iedereen bereikbaar is. In democratie van onderop, waar inwoners zeggenschap hebben. En in een stad die leefbaar is, niet alleen bewoonbaar.

11.5 Waar we op willen besparen

We besparen op overbodige regels en papieren processen. Op oneerlijke verdeling van subsidies. Op vastgoed dat niets bijdraagt aan de stad. En op structuren zonder zichtbaar resultaat voor inwoners. Elke euro moet bijdragen aan een beter Zoetermeer, niet aan bestuurlijke ballast.

11.6 Vooruitkijken en volhouden

D66 kiest voor opbouw in plaats van afbouw. Voor langetermijnkracht in plaats van kortetermijnwinst. We bouwen aan een stad waar ook in moeilijke tijden ruimte blijft voor groei, groen, kansen en kwaliteit van leven. Een stad die durft te investeren in haar mensen, omdat dát het beste rendement oplevert. Zo houden we Zoetermeer sterk, sociaal en toekomstgericht.

12. Verantwoording

Op 12 maart 2025 besloten de leden van D66 Zoetermeer formeel dat onze partij zal deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026. Hier hoort een herkenbaar, vooruitstrevend en sociaalliberaal verkiezingsprogramma bij, waar kiezers onze visie voor de stad in terug kunnen vinden. Dit concept-verkiezingsprogramma geldt als inzet bij mogelijke coalitieonderhandelingen en als opdracht van de leden aan de nieuw gekozen fractie voor de raadsperiode 2026 – 2030.

De Verkiezingsprogrammacommissie (VPC) is door de leden eveneens op 12 maart 2025 ingesteld en benoemd om dit concept-verkiezingsprogramma op te stellen. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met leden van het bestuur, de fractie, de afdeling en sleutelspelers in de stad, zoals maatschappelijke organisaties. Ook zijn de inzichten van kiezers verwerkt, die bijvoorbeeld via het canvassen of sociale media zijn verkregen.

De leden hebben de mogelijkheid het concept-verkiezingsprogramma aan te passen en aan te vullen met moties en amendementen. Het VPC zal alle moties en amendementen samen met het bestuur bespreken en verwerken.

Voor het opstellen van dit concept-verkiezingsprogramma is dankbaar gebruikgemaakt van voorwerk van de Permanente Programmacommissie (PPC), thema-afdelingen van D66 en eerdere verkiezingsprogramma's van D66 Zoetermeer.

De VPC wil iedereen die betrokken is geweest bij de totstandkoming van dit concept-verkiezingsprogramma hartelijk bedanken voor de waardevolle inbreng en inzet.

De Verkiezingsprogrammacommissie 2026 – 2030

Gernand Ekkelenkamp (voorzitter)

Esmael Zamani (lijsttrekker)

Jamila Bakkers (lid)

Bart Wesstein (lid)

Stijn van Damme (lid)

Hugo de Haes (lid)

Niek Roozenburg (lid)

Tim Oosterling (lid)